

REGERINGSKANSLIET

2004-08-30

Näringsdepartementet

SAMMANSTÄLLNING AV REMISSYTTRAN DEN ÖVER
TURISTFRÄMJANDEUTREDNINGENS BETÄNKANDE
FRÄMJANDE FÖR ÖKAD TILLVÄXT (SOU 2004: 17)

Förord

Turistfrämjandeutredningen överlämnade i februari 2004 betänkandet *Turistfrämjande för ökad tillväxt* (SOU 2004:17) till statsrådet Ulrica Messing.

Den 31 mars 2004 inbjöd Näringsdepartementet 114 instanser att senast den 30 juni 2004 lämna synpunkter på betänkandet. Totalt har 107 remissvar inkommit, 96 från de 114 inbjudna och 11 från instanser, som själva valt att lämna synpunkter på betänkandet.

I arbetet med att sammanställa remissvaren har en strävan varit att göra det relativt omfattande materialet för läsaren så överblickbart som möjligt. Det handlar om att dels förmedla en översiktlig men ändå tydlig bild av remissinstansernas ställningstagande till utredarens förslag, dels fånga upp och redovisa instansernas egna resonemang och förslag av betydelse för utvecklingen av svensk turism.

Ansvarig för remissammanställningen har varit kanslirådet Lars Stenström, Näringsdepartementets enhet för regional utveckling och turism. Till sin hjälp har han haft Lisa Hansson, Förvaltningshögskolan vid Göteborgs universitet.

Stockholm den 30 augusti 2004

Brita Saxton
Enhetschef

SAMMANFATTNING AV REMISSINSTANSERNAS YTTRANDE ÖVERBETÄNKANDET FRÄMJANDE FÖR ÖKAD TILLVÄXT SOU 2004: 17

Remissammanställningen behandlar 107 yttranden. 96 av dem kommer från instanser, som av Näringsdepartementet inbjudits att yttra sig, och resterande 11 från instanser, som spontant lämnat in synpunkter på utredningen.

Några instanser kommenterar utredningen i övervägande positiva drag. De förtjänster, som företrädesvis lyfts fram är, att utredaren gjort en väl genomförd utredning samt tydliggjort statens roll inom turismfrämjandet. Fler instanser har framfört kritiska synpunkter. Bland annat anförs, att vissa områden av betydelse för turismen utelämnats, t.ex. utbildnings- och forskningsfrågor. Likaså är några kritiska mot utredningens förslag, som i vissa fall inte anses vara fullt ut motiverade och utredda.

Överlag har remissinstanserna valt att fokusera sina synpunkter på utredningens förslag om inrättande av en ny myndighet (förslag 1). Svarsfrekvensen påvisar, att ungefär en tredjedel tillstyrker förslaget, en tredjedel avstyrker och knappt en tredjedel varken tillstyrker eller avstyrker. Huvudargumentet bland de instanser, som tillstyrker utredningens förslag, är att förslaget bör generera samordningsvinster samt att turismen får en mer tongivande roll än vad den har idag. Det huvudsakliga argumentet hos de instanser, som avstyrker utredningens förslag, är att de främst vill vidmakthålla en organisation som innehåller direkt samverkan mellan stat och näring. De synpunkter, som anförs av instanser som valt att varken tillstyrka eller avstyrka utredningens förslag, är delade. Flera instanser motiverar inte sitt ställningstagande, andra anför att organisationsförändringar inte är det primära som bör diskuteras inom turismsektorn, och lämnar mer allmänna synpunkter på vad som bör åtgärdas.

Ungefär hälften av instanserna tillstyrker utredningens förslag om inrättande av en departemental samordningsfunktion (förslag 2) samt utredningens förslag om turistfrämjandets ställning inom Sverigefrämjandet (förslag 3). Övriga instanser, utom en, tar inte ställning till förslagen.

De som tillstyrker förslaget om inrättande av en interdepartemental samordningsfunktion betraktar samspelet mellan olika sektorer som nödvändigt för att fullt ut kunna nyttja och ta tillvara den kapacitet som finns i det svenska turismfrämjandet. Huvudargumentet hos de

remissinstanser som inte tar ställning till förslaget är svårt att utläsa då flertalet valt att inte kommentera utredningens förslag.

Huvudargumentet hos de instanser, som tillstyrker utredningens förslag om turismfrämjandets ställning inom Sverigefrämjandet, är även här samordningsvinster samt möjligheter att lättare föra ut en enhetlig Sverigebild. Det stora flertalet av instanserna kommenterar över huvud taget inte förslaget.

Flera instanser för resonemang som innefattar mer än utredarens specifika förslag. Ett urval av substansen i dessa resonemang redovisas i ett särskilt avsnitt. Där redovisas även instansernas synpunkter på följande frågor: turismens betydelse, statens roll, helhetssyn och sektorssamordning, ett nytt politikområde, samverkan på och mellan lokal, regional och nationell nivå, analys, uppföljning och utvärdering, statistik, forskning och utbildning, strategiska utvecklingsområden samt finansieringsfrågor.

INNEHÅLL

1.	INLEDNING	1
1.1	Remissinstanser	1
1.2	Disposition	3
2.	ALLMÄNNA SYNPUNKTER	5
2.1	Utredningsuppdraget och direktiven	5
2.2	Utredningen	5
2.2.1	Förtjänster	5
2.2.2	Brister	5
3.	UTREDNINGENS SLUTSATSER OCH FÖRSLAG	7
3.1.	Förslag om en ny myndighet för turistfrämjandet	7
3.1.1	<i>Myndighetens uppdrag att arbeta utifrån Framtidsprogrammet</i>	13
3.1.2	<i>Utredningens förslag om att myndigheten skall verka för förståelse för de förutsättningar inom vilka turistindustrin kan utvecklas</i>	15
3.1.3	<i>Utredningens förslag om att myndigheten skall utgöra en aktiv part inom Sverigefrämjandet</i>	16
3.1.4	<i>Utredningens förslag om att myndigheten aktivt skall uppmuntra den privata industrin att delta i partnerskap</i>	19
3.1.5	<i>Utredningens förslag om att myndigheten skall arbeta för att icke-turistiska aktörer</i>	20
3.1.6	<i>Utredningens förslag om att den befintliga organisationsstrukturen avvecklas</i>	21
3.1.7	<i>Remissinstansernas egna förslag avseende den nya myndighetens uppdrag</i>	24
3.2	Utredningens förslag om inrättande av en interdepartemental samrådsfunktion	25
3.2.1	<i>Ett urval av remissinstansernas kommentarer kring förslaget</i>	27
3.3	Utredningens förslag om turistfrämjandets ställning inom Sverigefrämjandet	29
3.3.1	<i>Ett urval av remissinstansernas kommentarer kring förslaget</i>	31
4.	REMISSINSTANSERNAS EGNA FÖRSLAG OCH KOMMENTARER – ETT URVAL	33
4.1	Turismens betydelse	33
4.1.1	<i>Allmänt</i>	33
4.1.2	<i>Geografiska aspekter</i>	33

4.2	Statens roll	34
4.3	Helhetssyn och sektorssamordning	34
	4.3.1 <i>Nytt politikområde</i>	35
4.4	Samverkan - lokal, regional och nationell nivå	35
	4.4.1 <i>Nationella insatser stödjer</i>	36
	4.4.2 <i>Strategidokument</i>	36
	4.4.3 <i>Regional och lokal representation/samverkan</i>	37
4.5	Analys, uppföljning och utvärdering	38
4.6	Statistik	38
4.7	Forskning och utbildning	39
	4.7.1 <i>Kommentarer kring forskningens hemvist och samordning</i>	40
	4.7.2 <i>Forskningsuppdrag</i>	41
4.8	Strategiska utvecklingsområden	41
	4.8.1 <i>Evenemang</i>	41
	4.8.2 <i>Mötesindustrin</i>	41
	4.8.3 <i>Upplevelseindustrin</i>	42
	4.8.4 <i>Turism för funktionshindrade</i>	42
	4.8.5 <i>Affärsutveckling och entreprenörskap</i>	42
4.9	Finansiering	43
	4.9.1 <i>Marknadsföring</i>	43
	4.9.2 <i>Konkurrensneutrala villkor</i>	44
	4.9.3 <i>Resursförvaltning</i>	45

1. INLEDNING

Regeringen beslutade den 30 april 2003 att tillkalla en särskild utredare med uppgift att genomföra en översyn av turistfrämjandets funktion, organisation och rollfördelning samt att utvärdera måluppfyllelsen. Som särskild utredare förordnades samma datum departementsrådet Christina Ragsten Pettersson. Utredningen (N2003:30) överlämnade i februari 2004 betänkandet Turistfrämjande för ökad tillväxt (SOU 2004:17) till statsrådet Ulrica Messing.

1.1 Remissinstanser

I samband med att utredaren överlämnade betänkandet till statsrådet Ulrica Messing fattades beslut om remissbehandling. Näringsdepartementet fastställde den 31 mars 2004 dels vilka myndigheter, som skulle svara på remissen, dels de organisationer, som inbjöds lämna synpunkter, sammantaget 114 instanser. Grovt sett består dessa av statliga myndigheter, kommunförbund, landsting, universitet och högskolor samt nationella och regionala turistorganisationer.

Av totalt 114 remissinstanser har 96 inkommit med yttrande. Dessutom har 11 yttranden lämnats av andra instanser än de fastställda. Sammantaget har därmed 107 yttranden inkommit. Av dessa har 16 instanser valt att inte avge några synpunkter.

Efter remiss har yttranden över betänkandet av Utredningen om översyn av turistfrämjandets funktion, organisation och rollfördelning (SOU 2004:17) avgetts av: *Turistdelegationen, Sveriges Rese- och Turistråd AB, Rese- och Turistindustrin i Sverige, Svensk Turism AB, Exportrådet, Invest in Sweden Agency, Svenska institutet, Glesbygdsverket, Naturvårdsverket, Jordbruksverket, Fiskeriverket, Riksantikvarieämbetet, Skogsstyrelsen, Verket för näringslivsutveckling, Institutet för tillväxtpolitiska studier, Riksrevisionen, Statskontoret, Statistiska centralbyrån, Turismforskningsinstitutet ETOUR, Lantbrukarnas Riksförbund, Sjöfartsverket, Luftfartsverket, Vägverket, Banverket, Rikstrafiken, Länsstyrelsen i Norrbottens län, Länsstyrelsen i Västerbottens län, Länsstyrelsen i Västernorrlands län, Länsstyrelsen i Jämtlands län, Länsstyrelsen i Gävleborgs län, Länsstyrelsen i Värmlands län, Länsstyrelsen i Västmanlands län, Länsstyrelsen i Stockholms län, Länsstyrelsen i Örebro län, Länsstyrelsen i Jönköpings län, Länsstyrelsen i Kronobergs län, Svenska Kommunförbundet, Landstingsförbundet, SmåKom¹, Västra Götalandsregionen², Region Skåne³, Regionförbundet i Kalmar län, Region Blekinge, Region Halland, Gotlands kommun, Regionförbundet Östman, Regionförbundet Uppsala län⁴, Region Dalarna, Region Värmland, Kommunförbundet Norrbotten, Kommunförbundet Västernorrland, Kommunförbundet Jämtlands län, Kommunförbundet Gävleborg, Kommunförbundet Stockholms Län, Norrbottens läns landsting, Landstinget i Jönköpings län, Landstinget Kronoberg, Örebro läns landsting, Landstinget Västmanland, Jämtlands läns landsting, Stockholms läns landsting, Företagarnas Riksorganisation, Svenskt Näringsliv, Svensk Handel, Landsorganisationen i Sverige, Tjänstemännens Centralorganisation, Sveriges Akademikers Centralorganisation, Folkörelserådet Hela Sverige ska leva!, Högskolan på Gotland, Högskolan Dalarna, Södertörns högskola, Karlstads universitet, Lunds universitet, Gotlands*

---

¹ De små kommunernas samverkan

² Västra Götalands läns landsting

³ Skåne läns landsting

⁴ tidigare Samverkansorganet i Uppsala län

Turistförening, Göteborg & Co, Jämtland Härjedalen Turism, Länturismen i Kalmar län, Regionutveckling Örebro läns lansting (länturismen), Malmö Stad/Malmö Turism, Mitt Sverige Turism ekonomisk förening, Norrbotten/Lappland Ekonomisk Förening, Position Skåne AB⁵, Smålands Turism AB, Stockholm Visitors Board AB, Sörmlandsturism AB, Södra Smålands Turistråd⁶, Uppsala Tourism AB, Stiftelsen Värmlands Turistråd, VästerbottensTurism, Västsvenska Turistrådet AB, WestmannaTurism, Svenska ambassaden i Paris; Frankrike, Svenska ambassaden i Berlin; Tyskland, Svenska ambassaden i Tokyo; Japan och Svenska ambassaden i Peking; Kina.

Därutöver har även följande lämnat synpunkter: *Turism för alla i Sverige/handikappturism, Sveriges Hotell- och Restaurangföretagare, Föreningen Sverigeturism, Högskolan i Kalmar, Samlingslokallorganisationernas samverkanskommitté, Föreningen Turism i Sverige, Föreningen för Rese- och Turismutbildare, Svenska Turistföreningen, Riksidrottsförbundet, Ölands kommunalförbund och Sveriges Fiskevattenägareförbund.*

Remissinstanser som inte har några synpunkter på förslagen eller som avstår att yttra sig

Riksrevisionen, Länsstyrelsen i Örebro län, Region Halland, Landstinget Kronoberg, Landstinget Gävleborg, Stockholms läns landsting, Företagarnas Riksorganisation, Tjänstemännens Centralorganisation, Sveriges Akademikers Centralorganisation, Lunds universitet, Rikstrafiken, Exportrådet⁷, Luftfartsverket⁸, Svenskt Näringsliv⁹, Landstinget i Jönköpings län¹⁰ och Länturismen Örebro län¹¹

Remissinstanser som ansluter sig till gemensamma yttranden

- *Länsstyrelsen i Västmanlands län och WestmannaTurism.*
- *Svenska kommunförbundet och Landstingsförbundet.*
- *Västra Götalandsregionen, Region Skåne, Göteborg & Co, Malmö Stad/Malmö Turism, Position Skåne AB, Stockholm Visitors Board AB och Västsvenska Turistrådet AB*
- *Regionförbundet i Kalmar län och Länturismen i Kalmar län.*
- *Kommunförbundet Jämtlands län och Jämtlands läns landsting.*

Remissinstanser som ansluter sig till andra remissinstansers yttranden

- *Region Dalarna ställer sig bakom det remissvar som lämnats in av Svensk Turism AB.*
- *Landstinget Västmanland avstår att yttra sig och ansluter sig till Kommun- och Landstingsförbundets yttrande.*

---

⁵ Tidigare Skånes Turistråd och Region Skåne Inward Investment

⁶ Tidigare Turism i Kronoberg

⁷ Exportrådet har inte lämnat några synpunkter på utredningen utöver att de förutsätter att ett nära samarbete med Turistrådet kommer att ske även i fortsättningen med representanter för turistfrämjandet oavsett vilken organisatorisk form detta får

⁸ Luftfartsverket har inte lämnat några synpunkter på utredningen utöver att de påpekar att insatser på transportområdet av stor betydelse för turismen

⁹ Svenskt Näringsliv avstår att yttra sig men hänvisar till Sveriges Hotell- och Restaurangföretagares yttrande

¹⁰ Landstinget i Jönköpings län har beslutat att synpunkter i betänkandet avges av Smålands Turism AB

¹¹ Regionutveckling Örebro läns lansting (länturismen) avstår att avge ett eget yttrande då Örebro läns landstings yttrande arbetats fram i samverkan med Regionutveckling Örebro läns lansting (länturismen).

- *Svensk Handel* ställer sig bakom remissvaret som lämnats av *Svensk Turism AB*.
- *Gotlands Turistförening* ställer sig i helhet bakom *Föreningen Turism i Sverige* och *Svensk Turism AB:s* yttrande.
- *Folkrörelserådet Hela Sverige ska leva!* hänvisar utöver sitt eget yttrande till *Samlingslokalorganisationernas samverkanskommittés* yttrande.
- *Sveriges Fiskevattenägareförbund* ansluter sig till de synpunkter som *Lantbrukarnas Riksförbund* lämnat.

Remissinstanser som inte lämnat något yttrande

Nämnden för Sverigefrämjande i Utlandet, Regionförbundet Sörmland, Kommunförbundet Västerbotten, Västmanlands Kommunförbund, Kommunförbundet Örebro län, Kommunförbundet Kronoberg, Kommunförbundet Jönköpings län, Västerbottens läns landsting, Landstinget Gävleborg, Landstinget Västernorrland, ALMI Företagspartner AB, Blekinge Turism, Dalarnas Turistråd, Gästrikland Turism, HallandsTurist, HälsingeTur, Östsvenska Turistrådet AB, Svenska ambassaden i London, Storbritannien och Svenska ambassaden i Washington, USA.

1.2 Disposition

Regeringens syfte med utredningen var att genomföra en översyn av turistfrämjandets funktion, organisation och rollfördelning samt att utvärdera måluppfyllelsen. Utredaren avsåg att föreslå förändringar, om detta föranleddes av översynen.

I det följande redovisas utredarens förslag var för sig tillsammans med de remissinstanser, som tillstyrker, avstyrker eller varken tillstyrker eller avstyrker förslaget, samt ett urval kommentarer och synpunkter. Det finns remissinstanser som för mer övergripande resonemang utifrån utredarens förslag. I vissa fall framgår det av resonemanget vilken ståndpunkt man har, men mer vanligt är att detta inte är möjligt. Dessa yttranden redovisas därför under rubriken ”varken tillstyrker eller avstyrker”.

Remissinstansernas synpunkter redovisas på två sätt, dels genom citat, dels genom en sammanfattande kommentar tillsammans med andra instansers synpunkter. De sammanfattande kommentarerna består av remissinstansernas huvudsakliga och i sak likartade synpunkter. Remissinstanserna redovisas i fotnot.

Flera remissinstanser för ett resonemang kring utredarens förslag om inrättande av en ny myndighet för turismfrämjandet och har, i flera fall, valt att mer utförligt kommentera förslaget olika ”delförslag”. För att i möjligaste mån ge en så rättvis bild av remissinstansernas synpunkter på detta förslag redovisas först instansernas ställningstagande till förslaget i sin helhet, därefter ett urval av deras kommentarer fördelat på de ”delförslag”, som rör den föreslagna myndighetens uppgifter.

Andra remissinstanser framför åsikter som omfattar mer än utredarens specifika förslag. Ambitionen med denna remissammanställning är att redovisa remissinstansernas synpunkter på ett så rättvist och heltäckande sätt som möjligt. Därför har även de frågor som remissinstanserna lyfter fram i ett vidare resonemang beaktats, och redovisas i eget avsnitt under följande rubriker: turismens betydelse, statens roll, helhetssyn och sektorssamordning, ett nytt politikområde, samverkan på och mellan lokal, regional och nationell nivå, analys,

uppföljning och utvärdering, statistik, forskning och utbildning, strategiska utvecklingsområden samt finansieringsfrågor.

2. ALLMÄNNA SYNPUNKTER

2.1 Utredningsuppdraget och direktiven

Rese- och Turistindustrin i Sverige (RTS) är kritisk till hur utredningsdirektivet formulerats och anser, att utredningen i sin analys och sina förslag ägnat Sverigefrämjandet allt för stor uppmärksamhet i förhållande till företagsfrämjandet.

Banverket anser att det förefaller som om utredaren har upplevt sitt uppdrag som begränsat, varför hon utanför det egentliga uppdraget gjort en mängd iakttagelser, som också redovisas i betänkandet. *Banverket* anser därför att ett vidare arbete med dessa iakttagelser är av stor betydelse för att den av utredningen föreslagna organisatoriska förändringen ska kunna vinna framgång.

2.2 Utredningen

2.2.1 Förtjänster

Några remissinstanser kommenterar utredningen i övervägande positiva ordalag. De förtjänster som företrädesvis lyfts fram är att utredningen är väl genomförd samt att statens roll inom turismfrämjandet tydliggjorts. Vidare anses de föreslagna åtgärderna vara väl motiverade och skapar goda förutsättningar för staten att på ett mer effektivt sätt arbeta med turismfrämjande frågor och nå en högre grad av måluppfyllelse.¹²

Några remissinstanser lyfter särskilt fram avsnitt 5 Iakttagelser som positivt, och anser att det innehåller många intressanta synpunkter som på olika sätt är nödvändiga för att förstå frågans komplexitet.

Kommunförbundet Västernorrland anser att utredningens slutsatser stämmer väl överens med dem som dras i den turismutvärdering som Länsstyrelsen i Västernorrlands län nyligen genomfört.

2.2.2 Brister

Ett trettiotal remissinstanser anser att utredningen brister i ett antal avseenden. Bland annat anförs, att vissa för turismen betydelsefulla områden utelämnats, t.ex. utbildnings- och forskningsfrågor. Vidare anses utredningens förslag i vissa fall inte fullt ut motiverade och utredda. Instansernas huvudsakliga kritik redovisas nedan¹³:

---

¹² *Rese- och Turistindustrin i Sverige, Vägverket, Banverket, Länsstyrelsen i Västerbottens län, Regionförbundet Östam, Kommunförbundet Gävleborg, Uppsala Tourism AB, Föreningen Sverigeturism*

¹³ *Turistdelegationen, Rese- och Turistindustrin i Sverige, Glesbygdverket, Svenska institutet, Institutet för tillväxtpolitiska studier, Statskontoret, Vägverket, Risktrafiken, Länsstyrelsen i Västerbottens län, Länsstyrelsen i Västernorrlands län, Länsstyrelsen i Jämtlands län, Länsstyrelsen i Västmanlands län, Region Blekinge, Regionförbundet i Kalmars län, Kommunförbundet Västernorrland, Kommunförbundet Gävleborg, Högskolan Dalarna, Södertörns högskola, Karlstads universitet, Länsstyrelsen i Kalmar län, VästerbottensTurism, Ambassaden i Tokyo; Japan, Föreningen för Rese- och Turismutbildare*

- De personer som medverkat vid möten och intervjuer är inte geografiskt representativa för turismnäringen i Sverige samt inte heller givna från ett inifrån- eller underifrånperspektiv och avspeglar inte småföretagens upplevelser.
- Utredningen gör halt när den når utbildnings- och forskningsfrågorna samt ger en ofullständig bild av turismforskningen i Sverige.
- Utredningen har inte belyst frågor rörande jämställdhet och hållbar utveckling.
- I utredningen framgår det inte tydligt hur man tänkt sig att samspelet mellan nationell och regional nivå skall fungera i det Sverigefrämjande arbetet.
- Det är beklagligt att utredningen inte haft tid och resurser att gå djupare in på frågorna kring avsnittet Iakttagelser.
- Utredningen borde ha fördjupat sin analys av utländska organisationer.
- Det underlag som framförs i betänkandet, framförallt i kapitel 9 Utvärdering, är otillräckligt som enda stöd för förslaget om att inrätta en ny myndighet.
- En rad problem inom turismen identifieras i Framtidsprogrammet liksom i betänkandet, men i det senare diskuteras inte varför den av Framtidsprogrammet valda organisationen brister.
- Den fortsatta beredningen av ärendet behöver göra en precisering och konkretisering av uppdraget för den nya myndigheten där det framgår vad som är mål och visioner i Framtidsprogrammet.
- Sverigefrämjandet ägnas allt för stor uppmärksamhet i förhållande till företagsfrämjandet.
- Möjligheter till samordningsvinster med övriga organ som arbetar med främjandeverksamhet fullföljts inte, då utredningen endast omfattat Näringsdepartementets två aktörer fastän det övervägande antalet aktörer på området (sex stycken) är knutna till Utrikesdepartementet.
- Utredningen fokuserar på organisationsförändringar. Det är dock i första hand bristen på verksamhetsstyrning i form av tydliga uppdrag och ansvarsfördelning som bör åtgärdas innan organisationsförändringar lyfts fram.
- Utredningen koncentreras till frågor om styrning av organisationerna och har inte förmått att skapa större klarhet om statens ansvar för eller lämna förslag till utveckling av sitt turistiska främjande.
- Resursfrågan borde ha diskuterats bättre i utredningen.
- Utredningen är inte helt klargörande vad gäller gränsdragningen mellan myndighetsuppgifter och stöd till turistfrämjande turistisk marknadsföring.
- Utredningen är otydlig i hur balansen mellan imagemarknadsföring och produktmarknadsföring bör vara. Hur den ska samordnas med olika företags direkta produktmarknadsföring behöver förtydligas i den fortsatta behandlingen av förslaget.
- I det förslag utredningen lägger fram beaktas inte samordningen med näringen.
- Utredningen saknar ett generellt resonemang kring turistfrämjandets inriktning och organisation på plats lokalt utomlands.
- Frågan om turistfrämjandet bäst bedrivs nationellt eller i samverkan med andra länder borde ha belysts.
- Utredningen är knapphändig och innehåller sakfel avseende vissa instansers verksamhetsområden och projekt.

3. UTREDNINGENS SLUTSATSER OCH FÖRSLAG

Utredningens förslag redovisas i det följande var för sig. I anslutning till varje förslag redovisas vilka remissinstanser som tillstyrker, avstyrker eller varken tillstyrker eller avstyrker förslaget, samt ett urval av remissinstansernas kommentarer och synpunkter.

Flera instanser för ett resonemang kring utredarens förslag om inrättande av en ny myndighet för turismfrämjandet och har i flera fall valt att även kommentera förslagets ”delförslag” om myndighetens uppgifter utförligare. För att i möjligaste mån ge en så rättvis bild av remissinstansernas synpunkter redovisas först instansernas ställningstagande till förslaget i sin helhet. Därefter redovisas ett urval av instansernas kommentarer fördelat på de ”delförslag”, som rör den föreslagna myndighetens uppgifter.

3.1. Förslag om en ny myndighet för turistfrämjandet

Utredningen föreslår:

En ny myndighet för turistfrämjandet inrättas. Den ska:

- a) arbeta övergripande utifrån det av Näringsdepartementet och turistnäringen gemensamt framtagna strategiprogram, Framtidsprogrammet,
- b) verka för att skapa förståelse för de förutsättningar inom vilka turistindustrin kan utvecklas,
- c) utgöra en aktiv part inom Sverigefrämjandet genom att utarbeta kriterier för främjandets struktur och delta i främjandet i utlandet,
- d) aktivt uppmuntra den privata turistindustrin att delta i partnerskap inom utvalda affärsområden,
- e) arbeta för att icke- turistiska aktörer (t.ex. stora svenska företag) med intresse av att associeras med Sverige i hög grad involveras i turistfrämjande.

Förslaget förutsätter att Turistdelegationen läggs ned och att statens ägande och finansiering av Sveriges Rese- och Turistråd AB avvecklas, efter överenskommelse med den andre ägaren.

Remissinstanser som tillstyrker

Rese- och Turistindustrin i Sverige, Svenska institutet, Naturvårdsverket, Jordbruksverket, Fiskeriverket, Riksantikvarieämbetet, Institutet för tillväxtpolitiska studier, Sjöfartsverket, Vägverket, Banverket, Länsstyrelsen i Norrbottens län, Länsstyrelsen i Västerbottens län, Länsstyrelsen i Gävleborgs län, Länsstyrelsen i Värmlands län, Länsstyrelsen i Västmanlands län, Länsstyrelsen i Stockholms län, Länsstyrelsen i Kronobergs län, SmåKom, Regionförbundet i Kalmar län, Region Blekinge, Gotlands kommun, Regionförbundet Östsmå, Regionförbundet Uppsala län, Kommunförbundet Norrbotten, Kommunförbundet Västernorrland, Norrbottens läns landsting, Örebro läns landsting, Södertörns högskola, Länsturismen i Kalmar län, Uppsala Tourism AB, WestmannaTurism, Svenska ambassaden i Tokyo; Japan, Svenska ambassaden i Peking; Kina, Turism för alla i Sverige/handikappturism, Föreningen Sverigeturism, Högskolan i Kalmar, Ölands kommunalförbund

Utfall

37 remissinstanser (35 %), varav 6 är turistorganisationer, tillstyrker utredningens förslag om inrättande av en ny myndighet för turistfrämjandet.

Huvudargumentet för tillstyrkan av förslaget är att detta bedöms generera samordningsvinster samt att turismen får en mer tongivande roll än vad den har idag.

Exempel på argument för tillstyrkan

Södertörns högskola anför att det sannolikt ger stora synergieffekter om de verksamheter, som idag bedrivs av Turistdelegationen och Sveriges Rese- och Turistråd AB samordnas i samma organisation. En organisation bör sannolikt ha en bättre överblick över TuristSverige och därmed möjlighet att bidra med relevanta åtgärder.

Särskilda kommentarer

Naturvårdsverket anser att en framtida turistorganisation bör ha kompetens inom områden som miljö, natur och friluftsliv.

Regionförbundet Uppsala län betonar vikten av att den nya myndigheten har en strategi för verksamheten, där industrin, regionala organisationer och berörda myndigheter blir aktiva partners. Särskilt viktigt är att turistindustrin är starkt involverad i branschens utveckling.

Uppsala Tourism AB och *Örebro läns landsting* framhåller vikten av att tillvarata den kompetens och kunskap som redan finns idag och bygga vidare på den. De ser det som angeläget, att övergången till en ny organisation görs varsamt och skickligt.

Reservationer och förtydliganden

Institutet för tillväxtpolitiska studier (ITPS) har i princip inget att invända mot förslaget att inrätta en ny myndighet och de konsekvenser det får för Turistdelegationen och Sveriges Rese och Turistråd AB. De brister som anförs beträffande "ägare" och "styrning" finner ITPS relevanta, men anser inte att utredaren på ett övertygande sätt visat hur dessa problem skulle lösas genom en ny myndighet. Det förefaller, enligt ITPS, snarast vara problem gemensamma för myndigheter med "vaga" uppdrag. Vidare anser ITPS att det underlag som framförs i betänkandet, framför allt i kapitel 9, Utvärdering, är otillräckligt som enda stöd för förslaget om att inrätta en ny myndighet.

Länsstyrelsen i Norrbottens län ställer sig bakom förslaget, men anser att utredarens förslag inte är tillräckliga för att åstadkomma önskvärda förändringar. Utredningsförslagen måste följas av tydliga uppdrag och mandat från regeringen till den nya myndigheten, samt andra aktörer under regeringen, för genomförande av nödvändiga åtgärder.

Länsstyrelsen i Gävleborgs län delar utredningens uppfattning om att de uppdrag som idag fördelas mellan Turistdelegationen och Sveriges Rese- och Turistråd AB bör samordnas i en organisation. Avgörande för engagemang och trovärdighet i näringen är, enligt Länsstyrelsen, att företagen har ett direkt inflytande i både det strategiska och det operativa arbetet.

Länsstyrelsen föreslår därför att man omprövar organisationsformen och överväger vilken typ som är lämplig för att skapa förankring bland både stat och näringsliv.

Länsstyrelsen i Västmanlands län och WestmannaTurism anser att i den mån den föreslagna myndigheten även skall utföra operativa uppgifter kan myndighetsformen vara begränsande. Uppgifter som ska utföras i samarbete med näringslivet kan, enligt instanserna, genomföras i form av projekt men administration och dokumentation blir tyngre.

Länsstyrelsen i Värmlands län anser att det är angeläget att samverka med Sveriges Rese- och Turistråd fortgår som tidigare efter de föreslagna förändringarna.

Regionförbundet Östsam ställer sig frågande inför det som handlar om turistindustrins förutsättningar samt statistikansvar, åtminstone på lång sikt, och hävdar att ansvaret för dessa frågor skulle kunna hamna under Verket för näringslivsutvecklings eller Institutet för tillväxtpolitiska studier.

Södertörns högskola anser att det finns goda möjligheter att bilda en samlande myndighet för turism under förutsättning att man, för det första, noggrant fördelar interna roller, 2. ser till att såväl staten som näringslivet får ett stort inflytande och ansvar utifrån föreslagen ägarform, 3. säkerställer att marknadskrafterna stimuleras positivt i syfte att utveckla svensk turism samt 4. myndighetsansvaret kan hanteras utan att marknadskrafterna inverkar negativt

Uppsala Tourism AB önskar ett förtydligande av den föreslagna myndighetens mål och syfte.

Remissinstanser som avstyrker

Turistdelegationen, Sveriges Rese- och Turistråd AB, Svensk Turism AB, Verket för näringslivsutveckling, Statskontoret, Lantbrukarnas Riksförbund, Länsstyrelsen i Västernorrlands län, Länsstyrelsen i Jämtlands län, Länsstyrelsen i Jönköpings län, Västra Götalandsregionen, Region Skåne, Region Dalarna, Region Värmland, Kommunförbundet Jämtlands län, Jämtlands läns landsting, Svensk Handel, Landsorganisationen i Sverige, Folkrörelserådet Hela Sverige ska leva!, Högskolan Dalarna, Gotlands Turistförening, Göteborg & Co, Jämtland Härjedalen Turism, Malmö Stad/Malmö Turism, Mitt Sverige Turism ekonomisk förening, Position Skåne AB, Smålands Turism AB, Stockholm Visitors Board AB, Sörmlandsturism AB, Södra Smålands Turistråd, Stiftelsen Värmlands Turistråd, Västsvenska Turistrådet AB, Sveriges Hotell- och Restaurangföretagare, Föreningen Turism i Sverige, Svenska Turistföreningen, , Sveriges Fiskevattenägareförbund

Utfall

35 remissinstanser (33 %) avstyrker utredningens förslag om inrättandet av en ny myndighet för turistfrämjandet. Av dem är 16 stycken turistorganisationer.

Betydelsen av att vidmakthålla en organisation, som innehåller direkt samverkan mellan stat och näring i ledningsarbetet samt att det finns ett ömsesidigt beroende mellan det statliga uppdraget och näringslivsuppdraget, utgör remissinstansernas huvudsakliga argument för att avstyrka förslaget. Som ett ytterligare argument för att behålla nuvarande organisationslösning är att den strategiska, profilskapande marknadsföringen på ett naturligt sätt kopplas ihop med den mer taktiska, produktinriktade marknadsföringen. En majoritet av instanserna är positiva till att Turistdelegationen avvecklas, och menar, att de uppgifter,

delegationen handhar bör inordnas i eller mellan befintliga myndigheter och Näringsdepartementet samt att en del uppgifter ges till det nya bolaget.

Det finns även remissinstanser som trots att de avstyrker förslaget, ändå gärna ser att Turistdelegationen ska finnas kvar. Vidare framhåller vissa instanser, att turismfrågorna bör kunna inordnas under redan befintliga myndigheter, företrädesvis Verket för näringslivsutveckling.

Exempel på argument för avstyrkan

Sveriges Rese- och Turistråd AB och Region Dalarna instämmer, på de grunder som anförts i förslaget, att samla de uppgifter som vilar på Sveriges Rese- och Turistråd AB och Turistdelegationen i en gemensam organisation. Men instanserna delar inte utredningens uppfattning om att den mest effektiva åtgärden för att stärka turistfrämjandet och turistindustrin är att inrätta en ny myndighet. Istället anser man att ett fortsatt samägt bolag är den mest ändamålsenliga formen för att bedriva verksamheten. Detta för att vidmakthålla en organisation som innehåller en direkt samverkan mellan stat och näring i ledningsarbetet samt att det finns ett ömsesidigt beroende mellan det statliga uppdraget och näringslivsuppdraget. Vidare anser de att frågan om var ansvaret för rena myndighetsuppgifter ska ligga kan lösas genom att de i första hand läggs på Näringsdepartementet, och i andra hand på annan befintlig myndighet, exempelvis Verket för näringslivsutveckling. När det gäller de uppgifter som åligger Turistdelegationen menar Sveriges Rese- och Turistråd AB att den nya organisationen ska ges ett ökat fokus på analyser och marknadsundersökningar kopplade till marknadsföringsprojekten vid sidan av statistikuppdraget.

Särskilda kommentarer

Statskontoret avstyrker förslaget om att inrätta en ny myndighet för turistfrämjande. Förslaget löser, enligt Statskontorets mening, inte utredningens uppdrag, nämligen att inom givna budgetramar och verksamhetsprogram ta fram en organisationsstruktur som ger mer för pengarna. Utredningsunderlaget tyder inte på att problemen på området löses genom en ny myndighet. Det program eller de uppgifter som skissas för den nya myndigheten anser Statskontoret är vagt, och lämnar många av problemen med nuvarande Turistdelegationens verksamhet olösta. En renodling av Turistdelegationens roll och uppgift är därför, enligt Statskontoret, nödvändig. I betänkandet redovisas dock inte hur detta skall gå till. Statskontoret anser vidare att det är svårt att utifrån betänkandet bilda sig en uppfattning om vilka frågor som den nya myndigheten skulle vara bättre rustad att lösa än de nuvarande organisationerna. Den nya myndigheten skulle visserligen få ökade resurser genom att statens engagemang i Sveriges Rese- och Turistråd AB avvecklades och pengar frigörs till den nya statliga turistorganisationen. Utredningen presenterar, enligt Statskontoret, inga övertygande argument för att pengarna gör större nytta i den statliga organisationen och Statskontoret menar därför att en motsvarande omfördelning av anslag kan göras inom den nuvarande strukturen. Sveriges Rese- och Turistråd AB är för närvarande det enda forum för långsiktigt samarbete mellan staten och branschen. Statskontoret anser att utredningen inte har analyserat vilka konsekvenser det skulle få för turistfrämjandet om samarbetet upphörde. Enligt Statskontoret kan det inte uteslutas att samfinansiering med turistbranschen i åtminstone vissa fall kan öka nyttan av statens insatser.

Kommunförbundet Jämtlands län och Jämtlands läns landsting anser att denna fråga bör analyseras ytterligare vad gäller lämpliga samverkansformer. Redan idag finns Nutek som

borde kunna agera statens myndighet även för turistnäringen kopplat till att Näringsdepartementet stärks resurs- och kompetensmässigt.

Remissinstanser som varken tillstyrker eller avstyrker

Exportrådet, Invest in Sweden Agency, Glesbygdsverket, Skogsstyrelsen, Riksrevisionen, Statistiska centralbyrån, Turismforskningsinstitutet ETOUR, Luftfartsverket, Rikstrafiken, Länsstyrelsen i Örebro län, Svenska Kommunförbundet, Landstingsförbundet, Region Halland, Kommunförbundet Gävleborg, Kommunförbundet Stockholms Län, Landstinget i Jönköpings län, Landstinget Kronoberg, Landstinget Västmanland, Landstinget Gävleborg, Stockholms läns landsting, Företagarnas Riksorganisation, Svenskt Näringsliv, Tjänstemännens Centralorganisation, Sveriges Akademikers Centralorganisation, Högskolan på Gotland, Karlstads universitet, Lunds universitet, Regionutveckling Örebro läns lansting (länsturismen), Norrbotten/Lappland Ekonomisk Förening, VästerbottensTurism, Svenska ambassaden i Paris; Frankrike, Svenska ambassaden i Berlin; Tyskland, Samlingslokallorganisationernas samverkanskommitté, Föreningen för Rese- och Turismutbildare, Riksidrottsförbundet

Utfall

35 remissinstanser (33 %) har i sina yttranden valt att varken tillstyrka eller avstyrka utredningens förslag om inrättande av en ny myndighet. Av dem är 4 stycken turistorganisationer.

Exempel på argument för att varken tillstyrka eller avstyrka förslaget

Norrbotten/Lappland Ekonomisk Förening anser att frågan om organisationsform är av sekundär betydelse. Enligt föreningens uppfattning måste de olika aktörerna inom turistfrämjandet, såväl nationellt som internationellt, först enas om vad som ska göras och på vilket sätt det ska göras. När man har svar på hur man effektivast utnyttjar befintliga resurser i form av kompetens och kapital samt har en tydlig roll- och ansvarsfördelning kan man utifrån denna kunskap avgöra vilken organisationsform som är bäst lämpad att utföra det framtida arbetet.

Särskilda kommentarer

Invest in Sweden Agency avråder från att inrätta en organisation vars uppdrag och form hänför sig till en kombination av ett myndighetsuppdrag och en konsultrörelse. De menar att en sådan organisationsform skapar sämre förutsättningar för samverkan mellan övriga Sverigefrämjande organisationer.

Statistiska centralbyrån (SCB) framhåller betydelsen av att den officiella statistiken får en naturlig roll och plats i en eventuellt ny organisation. Statistiken bör också få utrymme att utvecklas med de behov som en växande industri kräver. SCB ser det som mycket angeläget att statistikansvaret ligger på en neutral organisation som dessutom har den stora ämneskunskap som krävs för att ta fram den statistik som är mest relevant för uppdraget. Instansen vill betona vikten av att statistikansvaret ligger på en organisation som kan ta ett långsiktigt ansvar för att statistiken har en hög kvalitet, dvs. att den baseras på vetenskapliga

metoder som ger både den offentliga och privata sektorn tillgång till användarvänlig, tillförlitlig och relevant statistik.

VästerbottenTurism stödjer förslaget om en funktion där bland annat frågor om kunskap, analys och marknadsföring hålls ihop.

Samlingslokalorganisationernas samverkanskommitté och *Folkrörelserådet Hela Sverige ska leva!* anser att den nya myndigheten, om den inrättas, bör inneha den kompetens som också täcker in de ideella verksamheterna och de allmänna samlingslokalernas del i turismen.

3.1.1 Myndighetens uppdrag att arbeta utifrån Framtidsprogrammet

Utredningen föreslår:

Att myndigheten skall arbeta övergripande utifrån det av Näringsdepartementet och turistnäringen gemensamt framtagna strategiprogram, Framtidsprogrammet.

Ett antal remissinstanser har valt att gå utöver utredningens förslag och lämnat synpunkter på Framtidsprogrammet i en bredare kontext. Generellt sett är merparten positiva till att det finns ett strategiprogram. Det som remissinstanserna speciellt belyser avser önskemål om en ökad förankring av Framtidsprogrammet hos parter och aktörer inom turismsektorn. Vissa instanser anser att programmet specifikt bör ha en tydligare koppling till aktörer på den regionala och lokala nivån samt till de regionala tillväxtprogrammen. Det finns också instanser som lämnat förslag som man inom Framtidsprogrammet bör belysa och arbeta kring.

Ett flertal instanser betonar särskilt betydelsen av att det arbete som redan är gjort inom ramen för Framtidsprogrammet, och att detta skall utgöra stommen i det fortsatta operativa arbetet.¹⁴

Därutöver framför remissinstanserna olika synpunkter som dels gäller förtydliganden i programmet, dels programmets arbetsformer. Nedan presenteras remissinstansernas huvudsakliga synpunkter.¹⁵ Givetvis förekommer nyanser mellan remissinstansernas synpunkter. Sammantaget anføres följande:

- Arbetet med Framtidsprogrammets strategier ska ha stora variationer så att inte ”alla ” satsar på samma saker utan efter sina förutsättningar.
- Framtidsprogrammet ska vara långsiktigt och präglas av ett öppet samarbete med branschens olika aktörer samt att man tar vara på det samarbete, som redan uppstått i programarbetet.
- En regelbunden avstämning av Framtidsprogrammet, och med alla parter, genomförs.
- Framtidsprogrammet bör ha en tydligare koppling till de regionala och lokala aktörerna och det arbete, som bedrivs på lokal och regional nivå.

Regionförbundet i Kalmar län, Länsturismen i Kalmar län och Högskolan i Kalmar anser att Framtidsprogrammets karaktär som process särskilt måste framhävas och betonas, inte minst påkallat med tanke på hur turismen påverkas av händelser efter programmets framtagande.

¹⁴*Svensk Turism AB, Rese- och Turistindustrin i Sverige, Glesbygdsverket, Banverket, Länsstyrelsen i Västernorrlands län, Länsstyrelsen i Jönköpings län, Länsstyrelsen i Kronobergs län, SmåKom, Västra Götalandsregionen, Region Skåne, Regionförbundet Östsam, Region Värmland, Örebro läns landsting, Svensk Handel, Region Dalarna, Södertörns högskola, Gotlands Turistförening, Göteborg & Co, Jämtland Härjedalen Turism, Malmö Stad/Malmö Turism, Mitt Sverige Turism ekonomisk förening, Position Skåne AB, Smålands Turism AB, Stockholm Visitors Board AB, Sörmlandsturism AB, Uppsala Tourism AB, Västsvenska Turistrådet AB, Sveriges Hotell- och Restaurangföretagare, Högskolan i Kalmar, Föreningen Turism i Sverige, Svenska Turistföreningen och Riksidrottsförbundet*

¹⁵*Länsstyrelsen i Norrbottens län, Länsstyrelsen i Västernorrlands län, Svenska Kommunförbundet, Landstingsförbundet SmåKom, Regionförbundet i Kalmar län, Region Blekinge, Kommunförbundet Jämtlands län, Kommunförbundet Stockholms Län, Landstinget Västmanland, Jämtlands läns landsting, Landsorganisationen i Sverige, Högskolan i Kalmar, Gotlands Turistförening, Jämtland Härjedalen Turism, Länsturismen i Kalmar län, Norrbotten/Lappland Ekonomisk Förening, Södra Smålands Turistråd, Stiftelsen Värmlands Turistråd, Föreningen Turism i Sverige och Riksidrottsförbundet*

Instanserna anser att betydelsen av den nya myndighetens potential för att skapa en tydlig offentlig arena för en mångfacetterad och tvärsektoriell näring är stor. Därför bör operativa samrådsgrupper eller referensgrupper, i linje med Framtidsprogrammets utvecklingsområden, som är regionalt eller tematiskt uppbyggda, tillskapas och länkas till den nya myndigheten.

Region Blekinge framhåller betydelsen av att varje region bör uppmanas att, i den mån det är möjligt, bryta ner Framtidsprogrammets affärsområden och utvecklingsområden och instanserna inom dessa till en för regionen passande nivå. Detta arbete skulle sedan även kunna ligga till grund för det fortsatta arbetet med de regionala tillväxtprogrammen och utgöra en regional utvecklingsplan för turismen i respektive region.

Det finns även remissinstanser som lämnat synpunkter på förtydliganden av och konkretiseringar i Framtidsprogrammet.¹⁶ Dessa går i huvudsak ut på följande:

- Framtidsprogrammets status inom det statliga främjandet bör tydliggöras.
- Det bör göras en precisering och konkretisering av uppdraget för den nya myndigheten, där det framgår vad som är mål och visioner i Framtidsprogrammet.
- De insatser som ska genomföras bör konkretiseras.
- Det partsgemensamma arbetet med Framtidsprogrammet bör tydliggöras.

Vidare finns det även remissinstanser som lämnat förbättringsförslag för Framtidsprogrammet. Följande förbättringar efterlyses:¹⁷

- Insatser och åtgärder vad gäller statistik, analys, utbildning och forskning bör utvecklas.
- Idrottsrörelsen på nationell nivå bör inkluderas i programmets del gällande evenemang.
- Man bör arbeta tillsammans för att få fram fler kvalitativt duktiga upplevelseentreprenörer.
- Svenska myndigheter som arbetar med det svenska natur- och kulturarvet, bör på ett tydligare sätt ges ansvar för värskapet inom sina respektive områden.

Rese- och Turistindustrin i Sverige anser att en nyckeluppgift för den nya turismmyndigheten på nationell nivå ska vara en ledande ”facilitator” i Framtidsprogrammets genomförande.

---

¹⁶ *Turistdelegationen, Kommunförbundet Västernorrland, Kommunförbundet Jämtlands län, Kommunförbundet Gävleborg, Jämtlands läns landsting och Landsorganisationen i Sverige*

¹⁷ *Statistiska centralbyrån Riksantikvarieämbetet Region Värmland Smålands Turism AB och Riksidrottsförbundet*

3.1.2 *Utredningens förslag om att myndigheten skall verka för förståelse för de förutsättningar inom vilka turistindustrin kan utvecklas*

Utredningen föreslår:

Att myndigheten skall verka för att skapa förståelse för de förutsättningar inom vilka turistindustrin kan utvecklas.

Ett fåtal remissinstanser har utöver att ta ställning till utredningens huvudförslag aktivt valt att lämna synpunkter på utredningens ”delförslag” enligt ovan.

En instans, som valt att lämna sådana synpunkter, är *Svenska Turistföreningen*. Föreningen anser att den nya organisationen som mål bör ha att höja medvetenheten om turismens betydelse och se till att förutsättningarna för att bedriva turism är gynnsamma.

Andra instanser, som *Stiftelsen Värmlands Turistråd* och *Sörmlandsturism AB*, anser att detta bör vara en uppgift som den nya organisationen tillsammans med Näringsdepartementet ska arbeta för och att de tillsammans bör verka för att höja statusen på den turistiska näringen samt arbeta med att skapa förståelse för de förutsättningar som gör att turismindustrin kan växa.

Turistdelegationen framhåller i sitt yttrande att förståelse uppstår genom att goda beslutsunderlag finns på de olika departement och verk som har att direkt eller indirekt fatta beslut som kan påverka turistnäringen. Denna form av kunskapsbildning uppfattar Turistdelegationen som en av de viktigaste strategifrågorna även framgent. Arbetet för att uppnå detta syfte kommer att vara nära knutet till samordningsuppdraget och arbetet inom den interdepartementala samrådsfunktionen.

3.1.3 Utredningens förslag om att myndigheten skall utgöra en aktiv part inom Sverigefrämjandet

Utredningen föreslår:

Att myndigheten skall utgöra en aktiv part inom Sverigefrämjandet genom att utarbeta kriterier för främjandets struktur och delta i främjandet i utlandet.

Av remissinstansernas yttranden går det inte att entydigt utläsa vare sig instanserna tillstyrker eller avstyrker detta ”delförslag”. Detta till trots har merparten av remissinstanserna dock lagt stor vikt vid förslaget. Nedan följer ett urval av deras synpunkter.

Den föreslagna myndighetens uppdrag att utarbeta kriterier för främjandets struktur

De allra flesta remissinstanserna har valt att kommentera utredningens ”delförslag” om att den föreslagna myndigheten ska utarbeta kriterier för främjandets struktur. Remissinstansernas synpunkter kan sammanfattas enligt:¹⁸

- Kriterier för Sverigefrämjandets struktur bör utarbetas med bl.a. integrationsmöjligheter mellan Exportrådet och Invest in Sweden Agency som följd.
- Myndighetens uppdrag skall utgå från en tydlig strategi att arbeta efter, så att det inte råder någon oklarhet om man marknadsför turismen i Sverige som helhet eller produktmarknadsföring.
- Grunden för en effektiv och säljande bild av Sverige är, att en gemensam, attraktiv och lockande Sverigebild/profil tas fram. Detta skall ske i nära samarbete mellan de olika Sverigefrämjarna samt att aktörernas ansvars- och rollfördelning är tydlig.
- Den strategi, som ska främja turismen i Sverige, måste bygga på ett underifrånperspektiv, där lokala och regionala behov, önskemål och samverkan är viktiga bitar.

Den föreslagna myndighetens uppgifter i samband med Sverigefrämjandet

Flera instanser har lämnat förslag på uppgifter och verksamhetsområden som den nya myndigheten bör arbeta med genom att vara en aktiv part i Sverigefrämjandet. I huvudsak föreslås följande:¹⁹

¹⁸ Glesbygdsverket, Länsstyrelsen i Norrbottens län, Länsstyrelsen i Jönköpings län, Regionförbundet i Kalmar län, Region Värmland, Kommunförbundet Västernorrland, Gotlands Turistförening, Länsturismen i Kalmar län, Mitt Sverige Turism ekonomisk förening, Norrbotten/Lappland Ekonomisk Förening, Sörmlandsturism AB, Stiftelsen Värmlands Turistråd, Västerbottens Turism, Sveriges Hotell- och Restaurangföretagare, Föreningen Turism i Sverige och Svenska Turistföreningen

¹⁹ Rese- och Turistindustrin i Sverige, Svensk Turism AB, Lantbrukarnas Riksförbund, Länsstyrelsen i Norrbottens län, Länsstyrelsen i Västernorrlands län, Länsstyrelsen i Kronobergs län, Västra Götalandsregionen, Region Skåne, Regionförbundet i Kalmar län, Region Dalarna, Kommunförbundet Jämtlands län, Jämtlands läns landsting, Svensk Handel, Gotlands Turistförening, Göteborg & Co, Länsturismen i Kalmar län, Malmö Stad/Malmö Turism, Mitt Sverige Turism ekonomisk förening, Norrbotten/Lappland Ekonomisk Förening, Position Skåne AB, Smålands Turism AB, Stockholm Visitors Board AB, Sörmlandsturism AB, Södra Smålands Turistråd, Uppsala Tourism AB, Västsvenska Turistrådet AB, Föreningen Turism i Sverige, Svenska Turistföreningen och Sveriges Fiskevattenägareförbund

- Det skulle vara en fördel, om den nya myndigheten gavs förutsättningar att återuppta produktionsansvaret för "Semestertips i Sverige"/"Sverige är fantastiskt". Det är även önskvärt, att den nya myndigheten också återtar ansvaret för distribution av regionala och lokala trycksaker, både inom och utom landet.
- I bolagets framtida uppgifter bör även marknadsföringen av Sverige i Sverige ingå.
- Bolaget bör ägna sig åt taktisk (operativ) och strategisk marknadsföring.
- Den nya myndigheten bör balansera sitt "företagsfrämjande" och "Sverigefrämjande".
- Turismnäringen bör ges en "större plats" i Sverigefrämjandets insatser utomlands.
- Sverigeturism för svenskar bör ha en betydande roll i den kommande organisationens verksamhet.
- Den nya myndigheten bör vara en aktiv och samordnande part och inte underordnad "Sverigefrämjandet".
- Besöksnäringen bör, med tanke på dess betydelse för regional utveckling, ägnas speciell uppmärksamhet i främjandeaktiviteterna.
- En tydlig marknadsanalys bör genomföras.
- Det behövs överföring av marknadskunskaper till svenska turistföretagare för att få fram exportmogna näringsidkare

Turistdelegationen påpekar att utredningen är otydlig i hur balansen mellan imagemarknadsföring och produktmarknadsföring borde vara. Övergripande information och marknadsföring av Sverige torde vara en statlig uppgift. Hur den ska samordnas med olika företags direkta produktmarknadsföring behöver förtydligas i den fortsatta behandlingen av förslaget.

Sverigebilden

Flera instanser har valt att mer ingående kommentera utredningens förslag kring Sverigebilden. I sammanställningen nedan har de huvudsakliga kommentarerna lyfts fram och sammanfattats i korthet:²⁰

- Det är en klok strategi att betona marknadsföringen av "Varumärket Sverige"
- I främjandet av Sverigebilden bör ett brett mångfaldsperspektiv betonas.
- Det är viktigt att en enhetlig Sverigebild/profil kan anpassas till de olika aktörerna men att den ändå stämmer överens med den övergripande profilen.

Två remissinstanser ställer sig ställer sig frågande till den nya myndighetens uppdrag i den del det innebär att ansvara för den övergripande marknadsföringen av "Varumärket Sverige" och "Sverigebilden". *Invest in Sweden Agency* anser att ansvaret för att dessa begrepp marknadsförs bör åvila även Exportrådet, Svenska institutet, Utrikesdepartementet och *Invest in Sweden Agency*. *Ambassaden i Peking; Kina* anser att det övergripande ansvaret torde ligga på nämnden för Sverigefrämjande i utlandet (NSU), i vilket den nya myndigheten bör ingå.

Sveriges Rese- och Turistråd AB och *Region Dalarna* vill precisera och avgränsa uppdragsbeskrivningen till att gälla ett ansvar för varumärket "Resmålet Sverige". Den övergripande destinationsmarknadsföringen ska sedan vara kopplad till det främjande, som

²⁰ Riksantikvarieämbetet, Länsstyrelsen i Jönköpings län och Kommunförbundet Västernorrland

syftar till att skapa en generell Sverigebild. Detta ska sedan ske tillsammans med övriga Sverigefrämjare där Turistrådet är en av flera parter.

Norrbotten/Lappland Ekonomisk Förening anser att det bör skapas en fora/arena där de olika Sverigefrämjarna diskuterar vilken Sverigebild som skall föras ut. Den av Sverigefrämjarna gemensamt framtagna Sverige bilden må åtföljas av en strategi för hur den skall kommuniceras, samt till vilka och av vem? Strategin konkretiseras i en handlings- och projektplan, som utvärderas och vid behov justeras minst en gång årligen.

VästerbottensTurism tror inte att begreppen ”varumärket Sverige” och ”Sverige bilden” är kända i näringen idag. För att få en uppslutning bakom dessa måste en omfattande diskussion om innehållet komma till stånd lokalt, regionalt och nationellt. Först när detta är genomfört kommer det vara möjligt att höja intresset bland berörda aktörer för gemensamma instanser.

Sverige främjande i utlandet

De finns även remissinstanser som för bredare resonemang kring Sverige främjandet i utlandet. Utifrån dessa resonemang kan man generellt utläsa synpunkter som att statens roll och ansvar för den övergripande marknadsföringen av svensk turism utomlands är viktig och nödvändig. Likaså framhålls betydelsen av och det värdefulla i att upprätthålla en utlandsorganisation med spetskompetens och ett globalt nätverk och de utlandskontor, som finns. Detta då det bland annat för en enskild region kan vara svårt att tillhandahålla den kunskap utlandsorganisationer besitter själva.²¹

---

²¹ *Lantbrukarnas Riksförbund, Länsstyrelsen i Norrbottens län, Örebro läns landsting, Gotlands Turistförening, Jämtland Härjedalen Turism, Sörmlandsturism AB, Uppsala Tourism AB, Föreningen Sverigeturism, Föreningen Turism i Sverige och Sveriges Fiskevattenägareförbund*

3.1.4 *Utredningens förslag om att myndigheten aktivt skall uppmuntra den privata industrin att delta i partnerskap*

Utredningen föreslår:

Att myndigheten skall aktivt uppmuntra den privata turistindustrin att delta i partnerskap inom utvalda affärsområden.

Remissinstansernas synpunkter avseende ”delförslaget” kan sammanfattas enligt följande:

- Myndighetens verksamhet bör inriktas mot tydliga projekt, som engagerar många små och stora företag och organisationer inom den svenska turistnäringen.
- Projekt är en förutsättning för att kombinera strategisk och taktisk marknadsföring med såväl offentlig som privat finansiering.
- Partnerskap kring sektorns olika ”knäckfrågor” leder till utveckling av samarbetet mellan enskilda och allmänna aktörer.
- Partnerskap mellan näringen och det offentliga organ som ansvarar för statistiken är bra för statistiken. Genom samarbete och partnerskap kan *Statistiska centralbyrån* säkerställa att den statistik, som tas fram, har hög tillförlitlighet och relevans för användarna.
- En nära dialog och ett utvecklat samarbete mellan offentlig och privat näring är ett måste för att få upp farten i svensk turismexport.
- I den mån operativa uppgifter skall utföras av myndigheten kan myndighetsformen vara begränsande. Uppgifter, som utförs i samarbete med näringslivet, kan företrädesvis ske i form av projekt, men administration och dokumentation blir tyngre.

Institutet för tillväxtpolitiska studier anser att man i utredningen tydligare borde ha beskrivit skillnaden mellan utredningens tänkta partnerskap och det partnerskap som Sveriges Rese- och Turistråd AB utvecklats till och varför Sveriges Rese- och Turistråd AB inte kan förändras i en sådan önskvärd riktning.

Turistdelegationen hänvisar till det samarbetssätt som tillämpas i Frankrike, och som framgår av bilaga 2 i betänkandet, och anser att det borde kunna tillämpas även här.

3.1.5 *Utredningens förslag om att myndigheten skall arbeta för att icke- turistiska aktörer*

Utredningen föreslår:

Att myndigheten skall arbeta för att icke- turistiska aktörer (t.ex. stora svenska företag) med intresse av att associeras med Sverige i hög grad involveras i turistfrämjande.

Ett fåtal remissinstanser har i sina yttranden utvecklat utredningens ”delförslag” om, att den nya myndigheten skall få i uppdrag att arbeta för att icke-turistiska aktörer med intresse av att associeras med Sverige. Dessa bör i hög grad engageras i turistfrämjandet. Remissinstanserna ser gärna att förslaget förstärks, och de betonar särskilt vikten av, att det sker en kraftsamling vad gäller att engagera nya aktörer.

En av dessa instanser är *Riksidrottsförbundet* som anser att det behövs en kraftsamling kring de nya aktörernas involvering i arbetet. Detta gäller inte minst arbetet med att engagera de aktörer som i dag finns utanför den s.k. innersta branschen. Dessa aktörer, med olika intressen, bör få stort utrymme i det kommande arbetet. Det bör också ge avtryck i det nya förändrade arbetssättet och den nya organisationen.

Regionförbundet i Kalmar län/Länsturismen i Kalmar län betonar vikten av att arbeta tillsammans med större svenska företag som har ”svenskhet” som en del av sitt varumärke, t.ex. IKEA.

En av den nya organisationens huvuduppgifter bör, enligt *Norrboten/Lappland Ekonomisk Förening*, vara att verka för att föra upp turismen på agendan hos ”icke-turistiska” aktörer (t.ex. Vägverket, Luftfartsverket, Sjöfartsverket, större företag m fl.).

Turistdelegationen hänvisar i sitt yttrande till utredningens bilaga 5 och exemplet på samarbetssätt från Frankrike. Delegationen anser att detta också borde kunna tillämpas i Sverige.

3.1.6 Utredningens förslag om att den befintliga organisationsstrukturen avvecklas

Utredningen föreslår:

Turistdelegationen läggs ned och statens ägande och finansiering av Sveriges Rese- och Turistråd AB avvecklas.

Som går att utläsa av remissinstansernas ställningstagande i förslaget om att en ny myndighet skall inrättas (förslag 1), fördelas svarsfrekvensen så, att ungefär en tredjedel av instanserna tillstyrker förslaget, en tredjedel avstyrker samt en tredjedel som inte tar ställning. En konsekvens av utredningens förslag är att Turistdelegationen läggs ned och statens ägande och finansiering av Sveriges Rese- och Turistråd AB avvecklas. Ett flertal remissinstanser har valt att i sina yttranden lägga stor vikt vid denna organisationsförändring. Främst är det instanser som antingen avstyrker förslaget eller som inte tar ställning till en nedläggning som lämnat synpunkter i frågan. Deras huvudsakliga kommentarer sammanfattas nedan under rubrikerna ”Turistdelegationen kvarstår”, ”Sveriges Rese- och Turistråd AB kvarstår”, ”Övriga kommentarer kring organisationsstrukturen”, samt ”Turistfrämjandet på längre sikt skall rymmas inom en av organisationerna i det övriga Sverigefrämjandet”.

Turistdelegationen kvarstår

Ett fåtal av de remissinstanser som avstyrkt utredningens förslag, säger sig vara positiva till att myndighetsrollen stärks, men menar, till skillnad mot utredaren, att detta inte behöver betyda, att Turistdelegationen ska avvecklas. Huvudargumentet mot att avveckla Turistdelegationen är framför allt att det finns en betydande risk att omfattande eller utdragna omorganisationer äventyrar de starka nätverk och den stora kunskap som byggts upp inom den nuvarande myndigheten. Ett annat argument är att det visat sig att förmågan att hantera utbildnings- och forskningsfrågor sällan går väl när dessa återfinns, eller borde återfinnas, i en organisation där marknadsföring är en central uppgift.²²

Landsorganisationen i Sverige (LO) anser inte att en ny myndighet bör inrättas. Istället ska Turistdelegationens roll som myndighet förstärkas. En samverkan mellan Turistdelegationen och Svensk Turism AB är, enligt LO, av grundläggande betydelse samt att de båda organisationernas roller bör tydliggöras.

Sveriges Rese- och Turistråd AB kvarstår

Flera remissinstanser anför i sina yttranden synpunkten, att man bör samla de uppgifter, som vilar på Sveriges Rese- och Turistråd AB och Turistdelegationen, i en gemensam organisation. Den mest effektiva åtgärden för att stärka turistfrämjandet och turistindustrin är dock inte att inrätta en ny myndighet. Istället anser remissinstanserna att ett fortsatt samägt bolag mellan staten och näringen är den mest ändamålsenliga formen för att bedriva verksamheten. Skälet för detta är bland annat att det är viktigt att vidmakthålla en organisation som innehåller direkt samverkan mellan stat och näring i ledningsarbetet samt att det finns ett ömsesidigt beroende mellan det statliga uppdraget och näringslivsuppdraget. Likaså anför några instanser att den strategiska, profilskapande marknadsföringen på ett naturligt sätt

²² *Turistdelegationen, Lantbrukarnas Riksförbund, Högskolan Dalarna, Landsorganisationen i Sverige och Sveriges Fiskevattenägareförbund*

kopplas ihop med den mer taktiska, produktinriktade marknadsföringen, om nuvarande organisationslösning bibehålls. En del instanser anför även att kommuner och regioner bör ha en tydlig roll i bolaget.²³

Några av remissinstanserna för i sina yttranden fram förslag på att de myndighetsuppgifter, som tidigare vilat på Turistdelegationen, kan lösas genom att de istället läggs på Näringsdepartementet eller annan befintlig myndighet. Övriga uppgifter, som åligger Turistdelegationen, anser flera av instanserna kan inordnas i den nya organisationen i syfte att den lägger ett ökat fokus på analyser och marknadsundersökningar kopplade till marknadsföringsprojekt. Uppgifter av forsknings- och utvecklingskaraktär föreslås hanteras av befintliga institutioner som till exempel Turismforskningsinstitutet ETOUR.

Övriga kommentarer kring organisationsstrukturen

I remissyttrandena finns ett flertal synpunkter som berör frågan om en förändrad organisationsstruktur. Många av dessa synpunkter går även in under andra rubriker i remissammanställningen, t.ex. Samverkan på och mellan nationell, regional och lokal nivå samt Forskning och utbildning, Statistik och Analys och utredning. Nedan redovisas sammanfattningsvis kontentan av instansernas synpunkter avseende organisationsförändringar, som inte i det följande inordnats under specifika rubriker.²⁴

- ISA kan tjäna som ett gott exempel på och ge inspiration till en myndighet som är lyhörd gentemot uppdragsgivaren, professionell, byråkratisk och effektivt utnyttjar möjligheten att projektanställa experter verksamma i näringslivet.
- Det är av stor betydelse att den officiella statistiken får en naturlig roll och plats i en eventuell ny organisation.
- Det krävs en konkretisering av dels hur den nya myndighetens uppdrag ska genomföras, dels kring frågor som rör hur övertagandet av uppgifterna för de två nedlagda organisationerna ska ske
- Statens engagemang i Sveriges Rese- och Turistråd AB bör prövas mot EU:s statsstödsregler
- Vikten av en för myndigheten väl fungerande operativ samråds- och samordningsfunktion med rese- och turistindustrins företag och organisationer.
- En förutsättning för en stark organisation är, att det skapas en väl fungerande kommunikation med regioner och näringsliv.
- Myndigheten måste internt vara tydligt uppdelad i olika enheter med särskilda ansvarsområden – t.ex. marknadsföringsenheten, statistikenheten osv. Avsikten är, att

---

²³ Sveriges Rese- och Turistråd AB, Svensk Turism AB, Länsstyrelsen i Västernorrlands län, Länsstyrelsen i Jämtlands län, Länsstyrelsen i Värmlands län, Länsstyrelsen i Jönköpings län, Västra Götalandsregionen, Region Skåne, Region Dalarna, Region Värmland, Kommunförbundet Jämtlands län, Kommunförbundet Gävleborg, Jämtlands läns landsting, Svensk Handel, Gotlands Turistförening, Göteborg & Co, Jämtland Härjedalen Turism, Malmö Stad/Malmö Turism, Mitt Sverige Turism ekonomisk förening, Position Skåne AB, Smålands Turism AB, Stockholm Visitors Board AB, Sörmlandsturism AB, Södra Smålands Turistråd, Stiftelsen Värmlands Turistråd, Västsvenska Turistrådet AB, Sveriges Hotell- och Restaurangföretagare, Föreningen Turism i Sverige och Svenska Turistföreningen

²⁴ Rese- och Turistindustrin i Sverige, Institutet för tillväxtpolitiska studier, Statistiska centralbyrån, Länsstyrelsen i Gävleborgs län, Regionförbundet i Kalmar län, Kommunförbundet Gävleborg, Södertörns högskola, Länssturismen i Kalmar län, Svenska ambassaden i Tokyo; Japan och Svenska ambassaden i Peking; Kina

dels säkerställa och ge organisatoriska enheter tydliga resurser, dels bidra till att tydliggöra var myndighetsroller respektive näringslivsroller finns.

Verket för näringslivsutveckling (NUTEK) anser att det redan finns en väl utvecklad näringspolitisk myndighetsstruktur där flera myndigheter har i uppgift att verka för ökad tillväxt där bland annat olika frågor som är viktiga för turistnäringen behandlas, som t ex utvecklingen av entreprenörskap och tillväxt bland de små företagen. Regeringen bör därför överväga möjligheten att inordna turistnäringen i denna myndighetsstruktur. Vidare föreslår NUTEK, att den föreslagna uppgiften för den nya myndigheten att "stärka turistindustrin genom samordning och samverkan samt främja ökad tillgång till den offentliga arenan" skulle på ett naturligt sätt lösas om turistnäringens frågor direkt integreras i befintlig myndighetsstruktur. *Länsstyrelsen i Kronobergs län* stödjer utredningens förslag, men framför att det ofta betonas att turismnäringen bör likställas med andra näringar varför det hade kunnat övervägas om de statliga instanserna skulle inordnas i NUTEK.

Föreningen Sverigeturism anser att verksamheten i myndighetsform blir mer fristående från sårintressen än vad som varit möjligt i aktiebolaget Sveriges Rese- och Turistråd AB, vars strategier dikterats av enskilda finansiärer inom näringen.

Turistfrämjandet på längre sikt skall rymmas inom en av organisationerna i det övriga Sverigefrämjandet

En majoritet av remissinstanserna kommenterar över huvud taget inte detta. Ungefär en tredjedel av instanserna ser gärna en organisationsform där turismfrågorna handhas av ett gemensamt mellan staten och näringen marknadsägt bolag, förslagsvis Sveriges Rese- och Turistråd AB. Då Sveriges Rese- och Turistråd AB redan utgör en av organisationerna i Sverigefrämjandet bör en följd vara att de instanserna även stödjer förslaget om att turistfrämjandet på längre sikt skall rymmas inom en av organisationerna i det övriga Sverigefrämjandet. För en mer ingående redogörelse om instansernas synpunkter kring Sveriges Rese- och Turistråd AB hänvisas till avsnittet ovan under rubriken "Sveriges Rese- och Turistråd AB avvecklas"

De instanser, som är kritiska till att Turistfrämjandet på längre sikt skall rymmas inom en av organisationerna i det övriga Sverigefrämjandet, motiverar detta med att turistindustrins roll i näringspolitiken sannolikt kommer att vara viktig inom en överskådlig framtid och att det därmed även fortsättningsvis kommer att behövas en aktör för samordning och utveckling. Om den inordnas under en av organisationerna i det övriga Sverigefrämjandet, finns en risk att turismen inte blir tongivande utan återgår till att få samma svaga och undanskymda roll man har idag.²⁵

Turistdelegationen konstaterar liksom utredningen att det endast i ett långsiktigt perspektiv är möjligt att rymma turistnäringen i det övriga Sverigefrämjandet.

---

²⁵ *Invest in Sweden Agency, Regionförbundet i Kalmar län och Länsurismen i Kalmar län*

3.1.7 Remissinstansernas egna förslag avseende den nya myndighetens uppdrag

Ett antal remissinstanser lämnar i sina yttranden egna förslag på vad den nya myndigheten bör arbeta med. För att underlätta läsandet redovisas dessa i punktform. Självklart kan vissa nyanser i svaren finnas, men i ett mer övergripande och generellt perspektiv anser instanserna, att den nya myndigheten bör få i uppdrag att:²⁶

- prioritera områden, där det finns svagheter som t.ex. låg förädlingsgrad, bristande kunskap, avsaknad av effektiva distributions- och försäljningskanaler, brist på lönsamhet och investeringsvilligt kapital
- stödja svensk handikappturism i syfte att marknadsföra tillgängliga turistanläggningar och produkter
- fokusera på ett fåtal nyckelområden
- se till att en yrkeshögskola i turism utvecklas, ett svenskt turismforskningsprogram läggs fast samt att ett branschinstitut för fort- och vidareutbildning av redan yrkesverksamma inrättas
- vara en ledande ”facilitator” för Framtidsprogrammets genomförande, införliva Framtidsprogrammet i den operativa turismverksamheten på lokal och regional nivå.
- ägna sig åt taktisk (operativ) och strategisk marknadsföring.
- verka för att föra upp turismen på agendan hos ”icke-turistiska” aktörer.
- inrikta verksamheten mot tydliga projekt som engagerar många små och stora företag och organisationer inom den svenska turistnäringen.
- arbeta på olika sätt med Sverigefrämjandet.
- tillsammans med den regionala nivån utveckla formerna för framtida samarbete med länens regionala tillväxtprogram.
- arbeta med analys- och utredningsfunktioner.
- ha ett övergripande ansvar för samordning av utbildning.

Norrbotten/Lappland Ekonomisk Förening framför att det i första hand ska vara turistindustrin som är uppdragsgivare och som därigenom definierar organisationens uppdrag.

---

²⁶ *Rese- och turistindustrin i Sverige, Svensk Turism AB, Lantbrukarnas Riksförbund, Svensk Handel, Länsstyrelsen i Västernorrlands län, Västra Götalandsregionen, Region Skåne, Regionförbundet i Kalmar län, Region Dalarna, Kommunförbundet Jämtlands län, Jämtlands läns landsting, Gotlands Turistförening, Göteborg & Co, Länsurismen i Kalmars län, Malmö Stad/Malmö Turism, Mitt Sverige Turism ekonomisk förening, Norrbotten/Lappland Ekonomisk Förening, Position Skåne AB, Smålands Turism AB, Stockholm Visitors Board AB, Södra Smålands Turistråd, Västerbotten Turism, Västsvenska Turistrådet AB, Ambassaden i Peking; Kina, Turism för alla i Sverige/handikappturism, Föreningen Turism i Sverige, Föreningen för Rese- och Turismutbildare, Sveriges Fiskevattenägareförbund*

3.2 Utredningens förslag om inrättande av en interdepartemental samrådsfunktion

Utredningen föreslår:

Att en interdepartemental samrådsfunktion i strategiska frågor rörande turistindustrins tillväxt inrättas för att tillgodose samordningsbehovet för turistfrågor mellan Näringsdepartementet och berörda departement bl.a. Miljödepartementet, Utbildningsdepartementet och Kulturdepartementet.

Remissinstanser som tillstyrker

Turistdelegationen, Sveriges Rese- och Turistråd AB, Rese- och Turistindustrin i Sverige, Glesbygdsverket, Jordbruksverket, Verket för näringslivsutveckling, Institutet för tillväxtpolitiska studier, Turismforskningsinstitutet ETOUR, Sjöfartsverket, Vägverket, Länsstyrelsen i Västerbottens län, Länsstyrelsen i Värmlands län, Länsstyrelsen i Stockholms län, Länsstyrelsen i Jönköpings län, Länsstyrelsen i Kronobergs län, Svenska Kommunförbundet, Landstingsförbundet, SmåKom, Västra Götalandsregionen, Region Skåne, Regionförbundet i Kalmar län, Region Blekinge, Gotlands kommun, Regionförbundet Östsam, Kommunförbundet Västernorrland, Kommunförbundet Stockholms Län, Landstinget Västmanland, Landsorganisationen i Sverige, Södertörns högskola, Gotlands Turistförening, Göteborg & Co, Länsurismen i Kalmar län, Malmö Stad/Malmö Turism, Position Skåne AB, Smålands Turism AB, Stockholm Visitors Board AB, Södra Smålands Turistråd, Uppsala Tourism AB, VästerbottensTurism, Västsvenska Turistrådet AB, Svenska ambassaden i Peking; Kina, Sveriges Hotell- och Restaurangföretagare, Högskolan i Kalmar, Föreningen Turism i Sverige, Föreningen för Rese- och Turismutbildare, Svenska Turistföreningen, Riksidrottsförbundet, Ölands kommunalförbund

Utfall

Knappt hälften (ca 45 %) av remissinstanserna tillstyrker utredningens förslag om inrättandet av en interdepartemental samrådsfunktion i strategiska frågor rörande turistindustrins tillväxt.

Det huvudsakliga argumentet för tillstyrkan är att det behövs en samordningsfunktion då turismen är en så pass tvärssektoriell näring. Ett samspel mellan olika sektorer är därför nödvändigt för att fullt ut kunna nyttja och ta tillvara den kapacitet som finns i det svenska turismfrämjandet.

Exempel på argument för tillstyrkan

Glesbygdsverket är positivt till förslaget, och framhåller att en interdepartemental samverkan i frågor kan påverka samspelet mellan olika sektorer på ett positivt sätt, t.ex. små entreprenörer, som inom denna sektor är beroende av ett samspel lokalt för att kunna utveckla företaget. En samrådsfunktion kan även ge ökade möjligheter till en hållbar utveckling både socialt, ekonomiskt och ekologiskt i ett längre perspektiv, då dessa frågor oftast kräver en ökad helhetssyn.

Särskilda kommentarer och förtydliganden

Institutet för tillväxtpolitiska studier anför att förslaget skulle kunna stärkas av en uppföljning och värdering av den i Framtidsprogrammet nämnda samordningsgruppen.

Länsstyrelsen i Kronobergs län betonar vikten av att gruppen får en sammansättning av tillräckligt höga befattningshavare för att den skall kunna få något inflytande.

Riksidrottsförbundet framhåller betydelsen av att ha en bred syn på frågorna så att fler involveras. De poängterar att det är viktigt att inte begränsa antalet departement till de i betänkanudet uppräknade och föreslår att även utrikes- och finansdepartementen rimligtvis också bör involveras i arbetet. *Svenska Turistföreningen* ser också, att Finansdepartementet och Utrikesdepartementet ska finnas med i ett sådant samråd.

Ambassaden i Peking; Kina ser det som naturligt om Utrikesdepartementet medverkar i organet.

För att säkerställa den forskningsbaserade kunskapen betonar *Turismforskningsinstitutet ETOUR*, vikten av att Utbildningsdepartementet tydligt involveras i den föreslagna samrådsfunktionen.

Remissinstanser som avstyrker

Inga remissinstanser avstyrker utredningens förslag.

Remissinstanser som varken tillstyrker eller avstyrker

Svensk Turism AB, Exportrådet, Invest in Sweden Agency, Svenska institutet, Naturvårdsverket, Fiskeriverket, Riksantikvarieämbetet, Skogsstyrelsen, Riksrevisionen, Statskontoret, Statistiska centralbyrån, Lantbrukarnas Riksförbund, Luftfartsverket, Banverket, Rikstrafiken, Länsstyrelsen i Norrbottens län, Länsstyrelsen i Västernorrlands län, Länsstyrelsen i Jämtlands län, Länsstyrelsen i Gävleborgs län, Länsstyrelsen i Västermanländs län, Länsstyrelsen i Örebro län, Region Halland, Regionförbundet Uppsala län, Region Dalarna, Region Värmland, Kommunförbundet Norrbotten, Kommunförbundet Jämtlands län, Kommunförbundet Gävleborg, Norrbottens läns landsting, Landstinget i Jönköpings län, Landstinget Kronoberg, Örebro läns landsting, Landstinget Gävleborg Jämtlands läns landsting, Stockholms läns landsting, Företagarnas Riksorganisation, Svenskt Näringsliv, Svensk Handel, Tjänstemännens Centralorganisation, Sveriges Akademikers Centralorganisation, Folkrorelserådet Hela Sverige ska leva!, Högskolan på Gotland, Högskolan Dalarna, Karlstads universitet, Lunds universitet, Gotlands Turistförening, Jämtland Härjedalen Turism, Regionutveckling Örebro läns lansting (länsturismen), Mitt Sverige Turism ekonomisk förening, Norrbotten/Lappland Ekonomisk Förening, Sörmlandsturism AB, Stiftelsen Värmlands Turistråd, WestmannaTurism, Svenska ambassaden i Paris; Frankrike, Svenska ambassaden i Berlin; Tyskland, Svenska ambassaden i Tokyo; Japan, Turism för alla i Sverige/handikappturism, Föreningen Sverigeturism, Samlingslokalorganisationernas samverkanskommitté, Sveriges Fiskevattenägareförbund (60 st.)

Utfall

En majoritet, 60 stycken, av remissinstanserna har valt att varken tillstyrka eller avstyrka förslaget om inrättande av en interdepartemental samordningsfunktion.

Merparten av remissinstanserna lämnar ingen motivering till sin föresats.

Särskilda kommentarer

Invest in Sweden Agency erfarenhet är att en sådan funktion måste ges ett tydligt politiskt mandat för att vara effektiv.

Statskontoret ifrågasätter att en ny interdepartemental samrådsfunktion skulle kunna tillgodose samordningsbehovet för turistfrågor mellan Näringsdepartementet och andra berörda departement. Många aktörer har redan i dag samordningsuppgifter inom Sverigefrämjandet. Statskontoret har svårt att utifrån underlaget bilda sig en uppfattning om, vad en ny interdepartemental samrådsfunktion skulle kunna tillföra, som inte redan nu kan uppnås genom exempelvis samarbete inom Nämnden för Sverigefrämjande i Utlandet.

Fiskeriverket ser det som viktigt att även Jordbruksdepartementet deltar i den samrådsfunktionen.

Länsstyrelsen i Jämtlands län är tveksam till förslaget och anser att detta i stället bör läggas som uppdrag till Nutek/Turistdelegationens verksamhet. Samrådet läggs då mellan centrala verk, som ansvarar för olika politikområden, där turismen berörs.

Länsstyrelsen i Västermanländs län och *WestmannaTurism* anser att förslaget inte medverkar till att förenkla bilden av ett stort antal aktörer i området. Funktionen kan visserligen föra frågor över sektorsgränser, men eftersom samrådsfunktionen inte föreslås få några egna befogenheter, bedömer Länsstyrelsen att rollen blir oklar och kravlös. Länsstyrelsen föreslår att den nya myndigheten istället ges en styrelse som tillgodoser det interdepartementala samordningsbehovet.

3.2.1 Ett urval av remissinstansernas kommentarer kring förslaget

Högskolan i Kalmar anser att skrivningen om interdepartemental samrådsfunktion ska förstärkas. En permanent post vid näringsdepartementet bör ha till uppgift att stödja och utveckla samarbeten och förhållningssätt, som stödjer turismens resursbehov utifrån departementens politikområden.

Föreningen Turism i Sverige, *Gotlands Turistförening* *Södra Smålands Turistråd* *Svenska Kommunförbundet*, *Landstingsförbundet* och *Landstinget Västmanland* anser att förslaget borde kunna bidra till en bättre sektorsamordning inför analyser och finansiering av de regionala tillväxtprogrammen.

Glesbygdverket anser att den interdepartementala samrådsfunktionen även ges i uppdrag att göra en översyn av de styrinstrument staten förfogar över.

Region Dalarna refererar till utredningen som pekar på de övriga departementens okunskap om turismens betydelse som ett stort problem. Region Dalarna anser, att detta är en kunskaps-

och attitydfråga som går att åtgärda oavsett vilken organisationsform som väljs. De hävdar att det dock är en mycket viktig fråga att arbeta vidare med då turismen är en starkt diversifierad näringsgren och beroende av insatser och engagemang från flertalet departements ansvarsområden.

Jordbruksverket vill särskilt peka på vikten av att den framväxande turistnäringen på landsbygden uppmärksammas i sammansättningen av den interdepartementala samrådsfunktionen.

Regionförbundet Uppsala län anser att förslaget påvisar vikten av att minska sektoriseringen på högsta statliga nivå.

Länsstyrelsen i Västernorrlands län anför att Näringsdepartementet bör få ett utökat samordningsansvar inom regeringskansliet genom Framtidsprogrammet.

3.3 Turistfrämjandets ställning inom Sverigefrämjandet

Utredningen föreslår:

För att tydliggöra turistfrämjandets ställning inom Sverigefrämjandet bör följande åtgärder genomföras:

- a) utarbetande av former för ömsesidigt utbyte inom styrelserepresentationen för aktörer inom turist- respektive övrigt Sverigefrämjande,
- b) utarbetande av former för att placera ansvariga representanter för statligt turistfrämjande, såväl från den nya myndigheten som från Näringsdepartementet, i Nämnden för Sverigefrämjande i Utlandet.

En övervägande del av remissinstanserna för resonemang om Sverigefrämjandet och dess ställning. Då Sverigefrämjandet även behandlas i förslaget om en ny myndighet (förslag 1) har flera instanser valt att inte aktivt ta ställning till Sverigefrämjandet i förslag 3. I syfte att få en mer tydlig bild av instansernas synpunkter kring Sverigefrämjandet hänvisas till förslag 1 och främst avsnitt ”3.1.3 Utredningens förslag om att myndigheten skall utgöra en aktiv part inom Sverigefrämjandet”.

Remissinstanser som tillstyrker

Sveriges Rese- och Turistråd AB, Rese- och Turistindustrin i Sverige, Svensk Turism AB Glesbygdverket, Jordbruksverket, Fiskeriverket, Riksantikvarieämbetet, Verket för näringslivsutveckling, Lantbrukarnas Riksförbund, Sjöfartsverket, Vägverket, Länsstyrelsen i Jämtlands län, Länsstyrelsen i Värmlands län, Länsstyrelsen i Stockholms län, Länsstyrelsen i Jönköpings län, Länsstyrelsen i Kronobergs län, SmåKom, Västra Götalandsregionen, Region Skåne, Regionförbundet i Kalmar län, Region Blekinge, Gotlands kommun, Regionförbundet Östsmå, Regionförbundet Uppsala län, Region Dalarna, Kommunförbundet Norrbotten Kommunförbundet Västernorrland, Norrbottens läns landsting, Svensk Handel, Landsorganisationen i Sverige, Södertörns högskola, Gotlands Turistförening, Göteborg & Co, Jämtland Härjedalen Turism, Länsturismen i Kalmar län, Malmö Stad/Malmö Turism, Mitt Sverige Turism ekonomisk förening, Position Skåne AB, Småland Turism AB, Stockholm Visitors Board AB, Södra Smålands Turistråd, VästerbottensTurism, Västsvenska Turistrådet AB, Svenska ambassaden i Tokyo; Japan, Svenska Ambassaden i Peking; Kina, Sveriges Hotell- och Restaurangföretagare, Föreningen Sverigeturism, Högskolan i Kalmar, Föreningen Turism i Sverige, Svenska Turistföreningen, Ölands kommunalförbund, Sveriges Fiskevattenägareförbund

Utfall

Knappt hälften (52 st.) av instanserna tillstyrker utredningens förslag om turistfrämjandets ställning i Sverigefrämjandet

Exempel på argument för tillstyrkan

Svenska ambassaden i Tokyo; Japan finner att ett antal utmärkta exempel ges på åtgärder för att stärka turistfrämjandets ställning. Ambassaden i Tokyo anser att nära band med

utrikesrepresentationen är av väsentlig betydelse för den nya myndigheten då det är främst på ambassaderna som turistfrämjandet skall genomföras lokalt utomlands.

Särskild kommentar

Glesbygdsverket anser förslagen till nya former för utbyte och representation även bör ta hänsyn till geografisk- och strukturell spridning för att öka helheten av åsikter inom turistfrämjandet. En ny form för representation måste även beakta kravet på jämställdhet mellan könen.

Remissinstanser som avstyrker

Utfall

En instans avstyrker förslaget.

För att stärka turismens ställning och öka kunskapen om turistindustrins omfattning anser *Norrbotten/Lappland Ekonomisk Förening*, att det måste skapas en möjlighet till ökad dialog mellan turistfrämjandet och övrigt Sverigefrämjande. *Norrbotten/Lappland* anser, att utredningens förslag om ömsesidigt utbyte inom styrelserepresentation inte är tillräcklig. Samordningsgrupper bör skapas, där turistfrämjandets aktörer tillsammans med övriga Sverigefrämjare samt myndigheter, verk och departement har möjlighet att diskutera, hur man kan stödja och hur man kan dra nytta av en turistisk utveckling. Liknande samverkansformer bör etableras med de landsövergripande kommersiella aktörerna som t.ex. SAS, SJ, och Connex m.fl. så att även dessa aktörer ska få en förståelse för den ömsesidiga nyttan.

Remissinstanser som varken tillstyrker eller avstyrker

Turistdelegationen, Exportrådet, Invest in Sweden Agency, Svenska institutet, Naturvårdsverket, Skogsstyrelsen, Institutet för tillväxtpolitiska studier, Riksrevisionen, Statskontoret, Statistiska centralbyrån, Turismforskningsinstitutet ETOUR, Luftfartsverket, Banverket, Rikstrafiken, Länsstyrelsen i Norrbottens län, Länsstyrelsen i Västerbottens län, Länsstyrelsen i Västernorrlands län, Länsstyrelsen i Gävleborgs län, Länsstyrelsen i Västmanlands län, Länsstyrelsen i Örebro län, Svenska Kommunförbundet, Landstingsförbundet, Region Halland, Region Värmland, Kommunförbundet Jämtlands län, Kommunförbundet Gävleborg, Kommunförbundet Stockholms Län, Landstinget i Jönköpings län, Landstinget Kronoberg, Örebro läns landsting, Landstinget Västmanland, Landstinget Gävleborg, Jämtlands läns landsting, Stockholms läns landsting, Företagarnas Riksorganisation, Svenskt Näringsliv, Tjänstemännens Centralorganisation, Sveriges Akademikers Centralorganisation, Folkhälsoinstitutet Hela Sverige ska leva!, Högskolan på Gotland, Högskolan Dalarna, Karlstads universitet, Lunds universitet, Regionutveckling Örebro läns lansting (länsturismen), Sörmlandsturism AB, Uppsala Tourism AB, Stiftelsen Värmlands Turistråd, Westmannaturism, Svenska ambassaden i Paris; Frankrike, Svenska ambassaden i Berlin; Tyskland, Turism för alla i Sverige/handikappturism, Samlingslokallorganisationernas samverkanskommitté, Föreningen för Rese- och Turismutbildare, Riksidrottsförbundet

Utfall

Majoriteten (54 st.) av remissinstanserna har valt att inte ta ställning till förslaget.

Utfallet måste dock betraktas som osäkert. Många remissinstanser har inte aktivt kommenterat förslag 3 om turismfrämjandets ställning i Sverige utan i stället valt att föra ett resonemang kring turismfrämjandets roll i Sverige. Förslaget i relation till förslag 1 om den nya myndighetens uppgifter. De instanser där det av yttrandet inte tydligt framgår att de tillstyrker förslag 3 har placerats under rubriken ”Remissinstanser som varken tillstyrker eller avstyrker”.

Huvudargumentet för de instanser som redovisas under rubriken ”Remissinstanser som varken tillstyrker eller avstyrker”, är tvetydigt. Detta på grund av, att flertalet av instanserna helt har utelämnat förslaget eller för resonemang kring Sverigefrämjande och turismfrämjande i en annan kontext.

Exempel på argument för varken tillstyrkan eller avstyrkan

Institutet för tillväxtpolitiska studier anser att utredarens förslag rörande relationen mellan turismfrämjande och Sverigefrämjande är säkert rimliga men framstår i betänkandet närmast som ett problem inom Regeringskansliet. De anser att det vore intressant att få belyst vilken roll som Framtidsprogrammets samordningsgrupp har haft och skulle kunna ha.

Särskilda kommentarer

Länsstyrelsen i Västernorrlands län anser att turistfrämjandet bättre bör införlivas i det totala Sverigefrämjandet. Dagens Turistråd är representerat på ett tiotal utlandsmarknader. Genom bättre samordning med övriga aktörer verksamma utomlands (ambassader, Exportrådet, ISA) kan fler marknader täckas upp och större nytta uppnås. Det kräver dock, att det nya Rådets frågor och arbetssätt inkluderas i det gemensamma främjandet. Turismen måste ses som en industri- och exportprodukt med stora möjligheter till inkomster.

Region Värmland anser att man bör utarbeta kriterier för Sverigefrämjandets struktur och sedan utreda integrationsmöjligheter med Exportrådet och Invest in Sweden Agency

3.3.1 Ett urval av remissinstansernas kommentarer kring förslaget

Statskontoret bedömer att förslaget endast marginellt kommer att bidra till en bättre ställning för turistfrämjandet. De statliga resurserna kan inte utnyttjas maximalt, så länge avgränsningen och skillnaden mellan aktörernas verksamhetsområden är oklar.

Svenska institutet påpekar att det redan idag finns etablerade kontakter och ett fungerande samarbete för att presentera en attraktiv bild av Sverige internationellt. Nämnden för Sverigefrämjandet i Utlandet är forum för detta. Institutet anser att övergripande frågor och strategier kring ”Sverigebilden/varumärket Sverige” hör hemma i Nämnden för Sverigefrämjande i Utlandet och inte hos någon enskild organisation. *Sveriges Rese- och Turistråd AB* anser också att främjandet bör utvecklas genom att NSU-samarbetet tillförs mer resurser för att utveckla en kommunikationsplattform för Sverigebilden och en därtill kopplad ”verktygslåda” som organisationerna kan nyttja.

Regionförbundet Uppsala län ser gärna att man verkar för ett ökat samarbete mellan universitet och högskolor när det gäller affärsturism och kongresser. Förbundet anser också att medfinansiering från privata företag vid satsningar utomland är bra, om det inte bara blir de satsande företagen som marknadsförs. Likaså måste en basbild finnas med vid varje satsning, som sedan kompletteras med de speciella insatserna.

Svenska ambassaden i Tokyo; Japan förordar starka organisatoriska band mellan den nya turistfrämjandemyndigheten och utrikesdepartementet, förslagsvis i form av UD-representant (er) i myndighetens styrelse. *Regionförbundet Uppsala län* föreslår, liksom Svenska Ambassaden i Tokyo, också att ambassaderna ges en större roll för att främja turismen.

När det gäller förslaget om utarbetande av former för ömsesidigt utbyte inom styrelserepresentationen för aktörer inom turist- respektive övrigt Sverigefrämjande, anser *Invest in Sweden Agency*, att styrelserepresentationen bör bygga på, att varje styrelseledamot kan bidra erfarenhetsmässigt och strategiskt till styrelsearbetet. Tanken att tillföra övriga Sverigefrämjande organisationer styrelsekompetens inom främjandet genom att placera representanter för övrigt främjande i styrelsen bedöms som mindre genomtänkt. Detta i och för sig viktiga kompetensutbyte bör ske inom ramen för ett löpande och nära samarbete. *Invest in Sweden Agency* anser att förslaget om utarbetande av former för att placera ansvariga representanter för statligt turistfrämjande från såväl den nya myndigheten som Näringsdepartementet i Nämnden för Sverigefrämjandet i Utlandet innebär en naturlig utveckling i det gemensamma främjandet.

Svenska ambassaden i Paris; Frankrike anser att turistindustrin även fortsättningsvis skall ha en direktrepresentation på vissa nyckelmarknader. Ambassaden anser att det är en förutsättning för en professionell bearbetning av resebranschen och massmedierna lokalt i syfte att locka fler turister till Sverige. Turistfrämjandets nya inriktning på ”mötesmarknaden” (konferenser, kongresser, mässor och företags [belönings] resor (s.k. incentive-resor) är enligt ambassaden strategiskt riktig. Detta får dock inte medföra att man alltför mycket trappar ner informationsservicen till enskilda privatresenärer. Från ambassadens sida ser man också oroväckande på Turistrådets planer på att arbeta mindre med broschyrer och att avskaffa den populära Sverige-broschyren, till förmån för webbaserad information.

Västra Götalandsregionen, Region Skåne, Göteborg & Co, Position Skåne AB, Malmö Stad/Malmö Turism, Västsvenska Turistrådet AB, Stockholm Visitors Board AB anser att det generella Sverigefrämjandet och dess ingående delar bör samordnas och organiseras på ett effektivare sätt samt att det bör tydligare förankras och kopplas till vad som utifrån ett internationellt perspektiv skall främjas.

4. REMISSINSTANSENAS EGNA FÖRSLAG OCH KOMMENTARER – ETT URVAL

4.1 Turismens betydelse

I detta avsnitt redovisas ett urval av remissinstansernas egna förslag till åtgärder, särskilda kommentarer m.m. avseende följande:

- Geografiska aspekter
- Statens roll
- Helhetssyn och sektorssamordning
- Nytt politikområde
- Samverkan – lokal, regional och nationell nivå
- Analys, uppföljning och utvärdering
- Statistik
- Forskning och utbildning
- Strategiska utvecklingsområden
- Finansieringsfrågor

4.1.1 Allmänt

I stort sett samtliga remissinstanser framhåller det angelägna och lönsamma i att, på olika sätt och inom olika områden, investera i svensk turism.

Riksantikvarieämbetet (RHÄ) hävdar att statens förvaltning av fastigheter med höga natur- och kulturhistoriska värden utgör en viktig basresurs för den svenska turismen. RHÄ pekar också på den betydande del av den offentliga förvaltningens bidrag till turistnäringen som det skattefinansierade vård och bevarandearbetet utgör. Vidare framhålls även samhällets infrastruktursatsningar som investeringar som möjliggör turismutveckling.

Samlingslokalorganisationernas samverkanskommitté och *Folkrörelserådet Hela Sverige ska leva!*, anser inte att man bara ska betrakta den industriella och kommersiella näringen. De menar att en konstruktiv utveckling av turismen också fordrar att det lokala ideella folkrörelsearbetet beaktas samt att de allmänna samlingslokalerna ges status som en del inom turistisk verksamhet och ses som en resurs och möjlighet för tillväxt inom turismen.

4.1.2 Geografiska aspekter

Flera remissinstanser framhåller rese- och turistindustrins stora betydelse för den lokala och regionala utvecklingen i landet.²⁷

---

²⁷ Turistdelegationen, Jordbruksverket, Verket för näringslivsutveckling, Lantbrukarnas Riksförbund, Länsstyrelsen i Norrbottens län, Länsstyrelsen i Värmlands län, Länsstyrelsen i Västmanlands län, Svenska Kommunförbundet, Landstingsförbundet, Småkom, Kommunförbundet Jämtlands län, Landstinget Västmanland, Jämtlands läns landsting, Gotlands Turistförening, Jämtland Härjedalen Turism, Föreningen Turism i Sverige, Svenska Turistföreningen och Sveriges Fiskevattenägareförbund

Några av remissinstanserna hänvisar till att de delar av turistexporten, som vid tidigare studier pekats ut som de mest påverkbara, främst återfinns inom storstadsregionerna, d.v.s. Stockholm, Göteborg och Malmö. Storstädernas/storstadsregionernas roll som motorer för utvecklingen av svensk turism och som "gateways" för övriga delar av landet betonas.²⁸

4.2 Statens roll

Hos några remissinstanser finns en ansats till att försöka klargöra statens olika roller när det gäller olika utvecklingsområden inom turismen, t.ex. utbildning, forskning, innovation och marknadsföring.²⁹

Andra remissinstanser framhåller att staten har en viktig uppgift i att koordinera och främja samarbete och planering mellan olika aktörer som förväntas samverka. Även olika europeiska framgångskoncept bör prövas, t.ex. det franska.³⁰

Turistdelegationen hävdar att utredningens påståenden om "en omogen industri" "i ett uppbyggnadsskede" borde leda till förslag om generella åtgärder från statens sida för att stödja innovationer, kunskapsbildning, entreprenörskap, regelförenklingar samt export snarare än förslag om organisationsförändringar inom det statliga främjandet av turistnäringen.

Region Dalarna anser att turistfrågorna fortsättningsvis bör hanteras av Näringsdepartementet, som en del av det totala näringslivet i Sverige. Departementet bör ha en större enhet med specialinriktning mot turismfrågor och en tydlig turistminister.

Verket för näringslivsutveckling anser att regeringen bör ta tillfället i akt att ta ytterligare steg för att etablera turistnäringen som en näring med stor betydelse för tillväxt och utveckling.

Flera remissinstanser anser att de myndighetsuppgifter som Turistdelegationen har med fördel kan föras över till Näringsdepartementet vid en eventuell organisationsförändring.

Några remissinstanser, till exempel *Kommunförbundet Stockholms Län*, ser det som rimligt att då staten, bland annat via mervärdesskatten, får stora intäkter från rese- och turistindustrin, också tar ett stort ansvar för utvecklingen av denna industri i nära samverkan med berörda aktörer.

4.3 Helhetssyn och sektorssamordning

Flera remissinstanser instämmer med utredarens bedömning att en ökad samordning krävs och påtalar tydligare ansvar, samordning och samverkan mellan de turistiska aktörerna. Några vill även att den föreslagna nya myndigheten ska få ett samordningsuppdrag.³¹

---

²⁸ Västra Götalandsregionen, Region Skåne, Göteborg & Co, Malmö Stad/Malmö Turism, Position Skåne AB, Stockholm Visitors Board AB och Västsvenska Turistrådet AB

²⁹ t.ex. Lantbrukarnas Riksförbund, Länsstyrelsen i Norrbottens län och Sveriges Fiskevattenägareförbund

³⁰ t.ex. Turistdelegationen, Lantbrukarnas Riksförbund, Landsorganisationen i Sverige och Sveriges Fiskevattenägareförbund

³¹ Turistdelegationen, Skogsvårdsstyrelsen, Vägverket, Länsstyrelsen i Västerbottens län, Länsstyrelsen i Gävleborgs län, Länsstyrelsen i Värmlands län, Länsstyrelsen i Jönköpings län, Västra Götalandsregionen, Region Skåne, SmåKom, Landsorganisationen i Sverige, Karlstads universitet, Göteborg & Co, Malmö

Verket för näringslivsutveckling anser å andra sidan att den föreslagna uppgiften för den nya myndigheten att "stärka turistindustrin genom samordning och samverkan samt främja ökad tillgång till den offentliga arenan" på ett naturligt sätt skulle lösas om turistnäringens frågor direkt integreras i befintlig myndighetsstruktur för näringslivs- och företagsutveckling.

Från *Riksidrottsförbundets* sida är man tveksam till om etablerandet av en ny myndighet är det mest effektiva sättet att hantera behovet av samordning och helhetssyn.

Glesbygdsverket, Fiskeriverket m.fl. anser att ett aktiebolag eller en ny myndighet kräver en aktiv och stark huvudman som utifrån tydliga uppdrag kan företräda näringens intressen och bidra till att uppnå de politiska målsättningar, som finns för turistnäringen. Verksamheten ska utgå från en helhetssyn på och en strategi för rese- och turistindustrins utveckling. Dessutom skall synergier mellan olika för näringen viktiga områden beaktas.

Norrbotten/Lappland Ekonomisk Förening framhåller betydelsen av delaktighet från turistindustrin. För detta krävs, enligt föreningen, en arbetsform som kan skapa en samsyn kring hur man strategiskt långsiktigt ska arbeta. Detta möjliggörs om det turistiska systemets roll- och ansvarsfördelning både internt och extern blir tydligt. För detta krävs att deltagande aktörer har tydliga mandat. Utifrån strategin utarbetas handlingsplaner där det framgår hur aktörerna ska bidra och hur verksamheten ska utvärderas.

4.3.1 Nytt politikområde

Turistdelegationen konstaterar i sitt yttrande att turismen berör ett stort antal samhällsfunktioner. För att samhället ska kunna främja alla de näringsfång som har sin grund i turismen så krävs det därför samarbete i stora partnerskap, såväl inom samhällets organisationer som med näringslivet och folkrörelseorganisationer. Turistnäringen är på grund av turistproduktens komplexa art i högre grad än annat näringsliv i behov av samverkan. Skapandet av dessa större partnerskap och forandmet av samverkansformer över traditionella gränser kan utvecklas i ett särskilt politikområde, turistnäringsspolitik, som tydliggör statens mål med turismen och det turistindustriella företagandet.

Lantbrukarnas Riksförbund och *Sveriges Fiskevattenägareförbundet* framhåller behovet av att staten tar en aktiv del i utvecklingen av turistnäringen och att nödvändiga resurser tillförs sektorn. De framhåller också att turistnäringen är beroende av utvecklingsstöd från samhället inom flera departementsområden och ser det därför som olyckligt om staten nu tvekar inför möjligheten att formulera en sammanhållen turistpolitik.

4.4 Samverkan - lokal, regional och nationell nivå

Ett flertal remissinstanser har i sina yttranden valt att beröra de nationella insatserna i relation till de lokala och regionala nivåerna i samhället. Generellt framförs synpunkter där man efterfrågar ett ökat samarbete och en ökad dialog mellan de olika nivåerna. Nedan redovisas ett urval av remissinstansernas synpunkter.

Stad/Malmö Turism, Position Skåne AB, Norrbotten/Lappland Ekonomisk Förening, Smålands Turism AB, Stockholm Visitors Board AB, Sörmlandsturism AB, VästerbottensTurism, Västsvenska Turistrådet AB, Svenska ambassaden i Peking; Kina, Riksidrottsförbundet och Ölands kommunalförbund

4.4.1 Nationella insatser stödjer

Flera remissinstanser anser att det är angeläget att nationella insatser stödjer och kompletterar lokala och regionala satsningar, när det gäller turismutvecklingen. Några framhåller här den regionala utvecklingspolitiken som ett naturligt instrument för detta.³²

Länsstyrelsen i Jämtlands län betonar att det krävs ägardirektiv från alla intressenter för att alla styrelser och alla anställda skall kunna arbeta med långsiktig utveckling och känna trygghet i att kunna redovisa investeringskostnader, som inte kan förväntas att ge utdelning förrän på längre sikt.

Svenska Kommunförbundet, Landstingsförbundet och Landstinget Västmanland anser att nationella modeller så långt möjligt bör kopplas till internationella, men att de även ska kunna brytas ner åtminstone på regional nivå. De variabler som ska mätas på lokal nivå bör så långt möjligt också harmoniera med de nationella modellerna. Här vill remissinstanserna hänvisa till Turistdelegationens arbete med koppling till Eurostat, som utvecklar modeller för satellitkonton. En vidareutveckling på regional nivå kräver bl.a. lättåtkomliga regionala produktionsdata.

4.4.2 Strategidokument

Några remissinstanser har i sina yttranden betonat vikten av, att de insatser som kommer att beskrivas i länens regionala tillväxtprogram som rör turistnäringen, också möts med stor respons från nationell nivå.³³

Flera remissinstanser anser att Framtidsprogrammet bör följas upp och få en bredare förankring i det regionala och lokala utvecklingsarbetet.³⁴

Region Blekinge anser att man bör låta Framtidsprogrammet bli det styrdokument som det skulle kunna vara även i regionerna. Programmet bör också få en viktigare roll i arbetet mellan regionerna och regeringskansliet. De anser vidare att varje region borde uppmanas att, i den mån det är möjligt, bryta ner Framtidsprogrammets affärsområden, utvecklingsområden och insatserna inom dessa till en för regionen passande nivå. Ett sådant arbete skulle sedan även kunna ligga till grund för det fortsatta arbetet med de regionala tillväxtprogrammen och utgöra en regional utvecklingsplan för turismen i respektive region.

Några remissinstanser föreslår att referensgrupper inrättas för Framtidsprogrammets respektive affärsområden.³⁵

---

³² *Länsstyrelsen i Jämtlands län Svenska Kommunförbundet, Landstingsförbundet Landstinget Västmanland Gotlands Turistförening Mitt Sverige Turism ekonomisk förening Södra Smålands Turistråd Föreningen Turism i Sverige och Svenska Turistföreningen*

³³ *t.ex. Regionförbundet Uppsala län, Kommunförbundet Jämtlands län, Jämtlands läns landsting och Landsorganisationen i Sverige*

³⁴ *Regionförbundet i Kalmar län, Kommunförbundet Jämtlands län, Jämtlands läns landsting, Landsorganisationen i Sverige, Gotlands Turistförening, Länsturismen i Kalmar län och Föreningen Turism i Sverige*

³⁵ *Regionförbundet i Kalmar län och Länsturismen i Kalmar län*

Turistdelegationen konstaterar att det inom ramen för de regionala tillväxtprogrammen finns stora skillnader på aktivitet och hantering i olika delar av landet. Detta gör att en övergripande strategi och någon form av medelsprioritering torde krävas för att få till stånd de större partnerskap som krävs för att turistnäringen ska kunna inta en mer tongivande roll i de allmänna tillväxtdiskussioner som förts runt om i landet.

Länsstyrelsen i Västerbottens län understryker vikten av att den föreslagna statliga myndigheten för turistfrämjande får i uppdrag att tillsammans med den regionala nivån utveckla formerna för framtida samarbete med länens regionala tillväxtprogram.

4.4.3 Regional och lokal representation/samverkan

Flera remissinstanser anser att samverkan med landets lokala och regionala organisationer bör stärkas. Det stora flertalet förespråkar även att den nya organisationen arbetar tillsammans med den lokala och regionala nivån.³⁶

Länsstyrelsen i Gävleborgs län ser gärna att representationen i den nya organisationens styrelse bör spegla näringens sammansättning av både stora och små aktörer och Sveriges geografi. Vidare föreslås att låta representanter från regional nivå finnas representerade som adjungerande ledamöter med tvååriga mandat med möjlighet att byta representanter regelbundet.

Turistdelegationen efterlyser långsiktiga samarbeten i breda partnerskap kring väldefinierade frågeställningar av tematisk art, som bl. a. Framtidsprogrammet visar.

Mitt Sverige Turism ekonomisk förening anser att de kunskaper som idag finns inom näringen om målgrupper och segment bör kunna resultera i regionalt förankrade projekt, som bättre kan tillvarata den regionala och lokala rese- och turistindustrins intressen.

Länsstyrelsen i Norrbottens län anser att det idag saknas en tydlig koppling till regionernas arbete och näringens behov. Styrelsen menar att regering och departement kan ställa högre krav på länsstyrelser/regioner att förse den nationella nivån med viktigt underlag.

Uppsala Tourism AB anser att landets länsturismorganisationer har ett motsvarande uppdrag och funktion som den föreslagna myndigheten, fast på regional nivå. Om den nya myndighetens satsningar och åtgärder ska bli framgångsrika fordras dels ett bra nätverk i besöksnäringen, dels ett mycket närmare samarbete med länsturismorganisationerna, än vad som idag är fallet.

Västerbottens Turism tror inte att begreppen ”varumärket Sverige” och ”Sverige bilden” är kända i näringen idag. För att få en uppslutning bakom begreppen krävs därför en omfattande

---

³⁶ *Turistdelegationen, Fiskeriverket, Länsstyrelsen i Värmlands län, Länsstyrelsen i Västmanlands län, Länsstyrelsen i Stockholms län, Länsstyrelsen i Kronobergs län, Västra Götalandsregionen, Region Skåne, Regionförbundet i Kalmar län, Region Blekinge, Gotlands kommun, Region Värmland, Kommunförbundet Gävleborg, Landsorganisationen i Sverige, Högskolan i Kalmar, Gotlands Turistförening, Göteborg & Co, Jämtland Härjedalen Turism, Länsturismen i Kalmar län, Malmö Stad/Malmö Turism, Mitt Sverige Turism ekonomisk förening, Norrbotten/Lappland Ekonomisk Förening, Position Skåne AB, Stockholm Visitors Board AB, Södra Smålands Turistråd, Stiftelsen Värmlands Turistråd, Västsvenska Turistrådet AB och Föreningen Turism i Sverige*

diskussion om innehållet på lokal, regional och nationell nivå. Först när detta är genomfört kommer det vara möjligt att höja intresset bland berörda aktörer för gemensamma instanser.

4.5 Analys, uppföljning och utvärdering

Ett flertal av de remissinstanser som i sina yttranden valt att kommentera frågor om analys, uppföljning och utvärdering ger främst uttryck för vilken instans som i en eventuellt ny organisationsstruktur skall handha dessa uppgifter.

Flera remissinstanser ser gärna att de analys- och utredningsfunktioner som idag handhas av Turistdelegationen flyttas över till marknadsföringsbolaget. Skälen för detta är att man därigenom skapar en naturlig närhet till bl.a. underlagsmaterial för strategiska långsiktiga beslut, kontinuerlig marknadsbevakning, trendanalyser m.m.³⁷

Södertörns högskola anför att det behövs en långsiktighet på strategisk nivå som staten bör tillgodose. Det handlar med andra ord både om att delta i strategisk utveckling av kunskap inom turism och att ta direkta initiativ till utredningar och forskning. Enligt högskolan kan dock inte denna funktion rent operativt ha resurser att utreda allt och allas önskemål. Högskolan betonar att ”beställaren” av kunskapen måste vara med och finansiera detta. Här har också, enligt högskolan, fristående organisationer som utför uppdrag på beställning av betalande kunder, en stor roll. Analysenheten på den nya myndigheten bör således arbeta med dessa frågor och i nära samarbete med övriga kunskapsenheter ”statistik – utbildning – forskning”.

4.6 Statistik

De remissinstanser som valt att kommentera statistikfrågor berör i stort frågan om vem, som ska ansvara för och handha dessa. Det finns å ena sidan remissinstanser som anser att den nya organisationen bör få detta ansvar,³⁸ samtidigt som det å andra sidan finns remissinstanser som helst ser att dessa funktioner förs över till Näringsdepartementet³⁹

Regionförbundet Östsam ställer sig frågande inför de delar som handlar om turistindustrins förutsättningar samt statistikansvar, åtminstone på lång sikt. Enligt förbundets mening svarar NUTEK för insatser på nationell nivå, som sammanhänger med företagsutveckling. Om turistindustrin skall likställas med andra näringar, borde därför detta per automatik också falla under NUTEK:s ansvar. Möjligen skulle också neutralitetsprincipen gällande statistikansvar för det turistindustriella området tydliggöras om exempelvis ITPS (Institutet för tillväxtpolitiska studier) gavs statistikansvaret för området.

---

³⁷ Länsstyrelsen i Västernorrlands län, Länsstyrelsen i Jönköpings län, Regionförbundet Västra Götaland, Region Skåne, Region Värmland, Södertörns högskola, Gotlands Turistförening, Göteborg & Co, Jämtland Härjedalen Turism, Malmö Stad/Malmö Turism, Norrbotten/Lappland Ekonomisk Förening, Position Skåne AB, Stockholm Visitors Board AB, Sörmlandsturism AB, Södra Smålands Turistråd, Stiftelsen Värmlands Turistråd, Västsvenska Turistrådet AB, Sveriges Hotell- och Restaurangföretagare, Föreningen Turism i Sverige och Svenska Turistföreningen

³⁸ Länsstyrelsen i Västernorrlands län, Södertörns högskola och Norrbotten/Lappland Ekonomisk Förening

³⁹ Gotlands Turistförening, Jämtland Härjedalen Turism, Södra Smålands Turistråd och Föreningen Turism i Sverige

Turistdelegationen är av uppfattningen att större resurser måste avsättas för att bearbeta, kvalitetspröva och utveckla befintlig statistik. Det är viktigt att säkra analysen av turistisk basstatistik samt vidarebearbetning av alla sorters basdata för olika analysändamål. Turistdelegationen anser att den även i framtiden bör ha en tydlig roll i näringspolitiken för att ta fram underlag för strategier och beslut. För att en myndighet ska ha legitimitet och vara trovärdig som avsändare av statistik, analyser och utredningar, måste det finnas en tydlig skiljelinje mellan marknadsföring och myndighetsuppgifter.

Statistiska centralbyrån (SCB) håller med om att det behövs ett mer utvecklat analysprogram och satsningar på utbildning av turistindustrins företrädare när det gäller statistikens möjligheter och begränsningar. SCB ser det som angeläget att statistikansvaret ligger på en neutral organisation, och som också har den stora ämneskunskap som krävs för att ta fram för uppdraget relevant statistik. SCB betonar dessutom vikten av att statistikansvaret ligger på en organisation som kan ta ett långsiktigt ansvar för att statistiken har hög kvalitet. I övrigt är det, enligt SCB, av vikt att säkerställa att de tidsserier, som byggts upp under lång tid, inte bryts på grund av en eventuell omorganisation. SCB anser att även det internationella samarbetet måste beaktas i detta sammanhang, som t.ex. återrapporteringen till EU:s statistikbyrå Eurostat. SCB anser vidare att partnerskap mellan näringen och det offentliga organ, som ansvarar för statistiken, är bra för statistiken. Genom samarbete och partnerskap kan man till exempel säkerställa, att den statistik som tas fram, har hög tillförlitlighet och relevans för användarna.

Glesbygdsverket anför att en fortsatt utveckling av statistik för helheten och uppbyggnad av terminologi för turistindustrin är önskvärd. Utvecklingen av verktygen måste inkludera statistik, som beskriver en hållbar utveckling.

4.7   Forskning och utbildning

Ett flertal instanser har valt att kommentera forskning och utbildning och dess roll inom turismen. Många remissinstanser betonar särskilt behovet av att förbättra den högre utbildningen och främja forskningen inom turistnäringen.⁴⁰

Högskolan Dalarna anser att det idag saknas en bred turismforskning. För att detta ska komma till stånd fordras finansiering. Högskolan lägger i sitt yttrande fram ett exempel från Norge, där man har haft en särskild finansiering för turism- och reselivsforskning. Högskolan anser att den svenska staten bör anvisa ett anständigt anslag till turismforskningen. Vidare anser högskolan att turismnäringens utveckling inte längre kan hanteras som en fråga där kunskapsfrågor hanteras i särskild ordning, då detta av erfarenhet innebär, att dess frågor blir behandlade som ett sakområde, som ingen i slutändan tar ansvar för. Om det skall bli något radikalt annorlunda av svensk turistnäring måste kunskap om denna och näringspolitik förstås i ett sammanhang och inget annat.

---

⁴⁰ *Turistdelegationen, Turismforskningsinstitutet ETOUR, Banverket, Länsstyrelsen i Jämtlands län, Svenska Kommunförbundet, Landstingsförbundet, Regionförbundet Västra Götaland, Region Skåne, Landstinget Västmanland, Karlstads universitet, Göteborg & Co, Malmö Stad/Malmö Turism, Position Skåne AB, Södra Smålands Turistråd, Stockholm Visitors Board AB och Västsvenska Turistrådet AB*

Turismforskningsinstitutet ETOUR, Kommunförbundet Jämtlands län och Jämtlands läns landsting anser att staten ska ta ett ansvar för kunskapsförsörjningen och i synnerhet forskningen.

4.7.1 Kommentarer kring forskningens hemvist och samordning

Några remissinstanser har också uppmärksammat behovet av samordning av turismforskning och lämnat förslag på hur detta skall kunna ske. Å ena sidan finns det remissinstanser som vill att Turistdelegationen kvarstår och hanterar dessa uppgifter. Å andra sidan finns det remissinstanser som föreslår att en ny myndighet skall ges ett övergripande ansvar för samordning av utbildning på samtliga nivåer

Högskolan på Gotland anför däremot att en samling av tillgängliga forskningsresurser till en organisation riskerar att motverka att forskningens ges ett brett angreppssätt, som speglar den mångfald av frågeställningar som finns inom turismforskningen. En bättre garant för mångsidighet och kvalitetsutveckling vore, enligt högskolan, att göra forskningsmedlen tillgängliga efter ansökan från samtliga aktörer inom utbildning och forskning med relevans för turistområdet.

Merparten av remissinstanserna anser att forskningen bör handhas av befintliga forskningsinstitutioner som t.ex. Turismforskningsinstitutet ETOUR⁴¹

Ett antal remissinstanser anser att forskningen behöver en hemvist. Några anser också att ett forskningsråd bör inrättas, då turismfrågor ofta är tvärvetenskapliga.

Södertörns högskola anser att forskningens hemvist kan och bör vara på olika nivåer. Dels kan den finnas på högskolorna med tillhörande centrumbildningar, dels kan den placeras i speciella fristående forskningsorganisationer (där ett antal aktörer kan trovärdiggöra och finansiera forskningsinsatserna – här bör man vara öppen för olika organisationsbildningar i Sverige) och dessutom bör den understödjas av övergripande organisationer.

Karlstads universitet ser det som en styrka att forskningsverksamhet inom turism finns vid flera högskolor och universitet i landet. Detta möjliggör mångfald vad gäller att stimulera olika forskningstraditioner och en bredare acceptans för det tvärvetenskapliga angreppssättet. För att vara framgångsrik förutsätts en etablerad ämnesforskning som fundament samtidigt som forskningsmiljön måste präglas av ett öppet och flexibelt förhållningssätt. Karlstads universitet utgår från att förutsättningarna för forskningens hemvist i ett framtidsperspektiv blir föremål för en särskild översyn.

Turistdelegationen framhåller betydelsen av ett nära samarbete mellan forskning, främjande och företagande inom det turistiska området, och anser att det krävs speciella insatser av staten för att de klusterbildningar, som är väsentliga för turistnäringens utveckling ska uppstå. *Kommunförbundet Jämtlands län och Jämtlands läns landsting* framför liknande synpunkter.

---

⁴¹ t.ex. Statskontoret, Turismforskningsinstitutet ETOUR, Länsstyrelsen i Västernorrlands län, Länsstyrelsen i Jämtlands län, Svenska Kommunförbundet, Landstingsförbundet, Landstinget Västmanland, Gotlands Turistförening, Jämtland Härjedalen Turism, Mitt Sverige Turism ekonomisk förening, Föreningen Turism i Sverige och Svenska Turistföreningen

Några enstaka remissinstanser betonar också vikten av att den nya myndigheten samverkar med forskande institutioner för kunskapsuppbyggnad och kunskapsförsörjning inom sakområdet.⁴²

4.7.2 Forskningsuppdrag

Några få remissinstanser, som exempelvis *Ölands kommunalförbund* och *Banverket*, pekar i sina yttranden på behovet av en etablerad svensk terminologi, behovet av metodförbättringar inom basstatistiken samt behovet av utbildnings- och kompetenshöjande insatser inom branschen.

Föreningen för Rese- och Turismutbildare föreslår att den nya myndigheten får i uppdrag att se till att en yrkeshögskola i turism utvecklas, ett svenskt turismforskningsprogram läggs fast samt att ett branschinstitut för fort- och vidareutbildning av redan yrkesverksamma inrättas.

4.8 Strategiska utvecklingsområden

4.8.1 Evenemang

Ett antal remissinstanser anser att staten måste arbeta betydligt mer aktivt och vara beredd att sätta in större resurser för att Sverige ska attrahera fler internationella större evenemang.⁴³

Till exempel anser *Riksidrottsförbundet* att det finns en särskild del av idrotten som väldigt tydligt bör betraktas som en del av turistindustrin eller turistverksamheten, nämligen större idrottsevenemang, som varje år äger rum i Sverige. Dessa skapar en mängd positiva samhällseffekter för medarrangerande kommuner och ger en omfattande samhällsintäkt till landet. Större internationella idrottsevenemang bör ses som en del av näringspolitiken kanske mer än idrottspolitiken. De internationella idrottsevenemangen utgör tillsammans med andra evenemang en viktig del av en regions tillväxt och attraktionskraft och bidrar därmed till en ökad inflyttningsbenägenhet för personer och företag. Dessutom ökar den internationella konkurrensen starkt för att arrangera internationella idrottsevenemang.

4.8.2 Mötesindustrin

Några av remissinstanserna lyfter särskilt fram mötesindustrin som ett intressant område för Sverige att ytterligare utveckla, främst då den genomsnittliga affärsresenären spenderar mer pengar än privatresenären.⁴⁴

---

⁴² *Turismforskningsinstitutet ETOUR, Regionförbundet i Kalmar län, Högskolan i Kalmar och Länsurismen i Kalmar län*

⁴³ *Svenska Kommunförbundet, Landstingsförbundet, Regionförbundet i Västra Götaland, Region Skåne, Kommunförbundet Jämtlands län, Kommunförbundet Stockholms Län, Landstinget Västmanland, Jämtlands läns landsting, Gotlands Turistförening, Göteborg & Co, Malmö Stad/Malmö Turism, Position Skåne AB, Stockholm Visitors Board AB, Uppsala Tourism AB, Västsvenska Turistrådet AB, Föreningen Turism i Sverige och Riksidrottsförbundet*

⁴⁴ *Svenska Kommunförbundet, Landstingsförbundet, Regionförbundet i Västra Götaland, Region Skåne, Kommunförbundet Stockholms Län, Landstinget Västmanland, Göteborg & Co, Malmö Stad/Malmö Turism, Position Skåne AB, Stockholm Visitors Board AB och Västsvenska Turistrådet AB*

Samlingslokalorganisationernas samverkanskommitté och Folkrörelserådet Hela Sverige ska leva! framhåller betydelsen av att beakta det lokala ideella folkrörelsearbetet och att ge de allmänna samlingslokaler status som en del inom turistisk verksamhet samt att se dem som en resurs och en tillväxtpotential för turismen. Remissinstanserna framhåller också att föreningar ofta söker föreningsdrivna lokaler för sina möten och arrangemang. Ishotellet i Jukkasjärvi framhålls som ett bra exempel på den kraft som kommer från det ideella och lokala föreningsengagemanget. Hulstfredsfestivalen är ett annat exempel.

4.8.3 Upplevelseindustrin

Svenska Kommunförbundet, Landstingsförbundet och Landstinget Västmanland framhåller att flertalet kommuner aktivt arbetar för att ställa om ett traditionellt näringsliv till näringar inom tjänstesektorn. De anser att detta borde avspeglas i en tydligare strategi från statens sida när det gäller att ge turismen, och andra kreativa näringar inom upplevelsesektorn, bättre förutsättningar. Det gäller inte minst behovet av riskkapitalförsörjning, vilket konkret skulle kunna beaktas i samband med den nu pågående översynen av riskkapitalförsörjningen. Här måste också analyseras olika vägar att ge småföretagare möjlighet till rimliga krediter. Även villkoren när det gäller skatter och avgifter bör ses över för att skapa likvärdighet med den tillverkande industrin. *Kommunförbundet Gävleborg* anser också nödvändigheten med en tydligare strategi från statens sida gällande upplevelseindustrins förutsättningar.

4.8.4 Turism för funktionshindrade

Turism för alla i Sverige/handikappturism uppmärksammar i sitt yttrande de studier på europainivå som visat att omkring 35 miljoner människor, som idag aldrig reser på semester, skulle kunna göra det om tillgängligheten till turismutbudet förbättras och om man får tillgång till information om tillgängliga turistmål. Likaså påtalas att vi i Sverige, liksom i våra grannländer, har en åldrande befolkning. Den s.k. ”rekordgenerationen”, som varit trendsättare när det gäller resandemönster, börjar bli äldre och med åldern följer ofta sänkt rörelseförmåga, vilket ställer krav på bättre tillgänglighet. Även *Svenska Ambassaden i Tokyo; Japan* pekar i sitt yttrande på den åldrade befolkningen och hänvisar till att de äldre japanska turisterna spenderar cirka 5 100 kronor/dygn i Sverige. Det är betydligt mer än den genomsnittliga utgiften för en icke-japansk affärsresande eller för en fritidsresande.

4.8.5 Affärsutveckling och entreprenörskap

Rese- och Turistindustrin i Sverige anser att en effektivare resursförvaltning kan skapa ekonomiskt utrymme för myndigheten att delta i innovativ utveckling efter mönster från Turistdelegationens Innovationsprogram utan större extra medelstilldelning.

Lantbrukarnas Riksförbund och Sveriges Fiskevattenägareförbund hävdar att många små och medelstora entreprenörer är beroende av utvecklings- och marknadsföringsinsatser. Dessa entreprenörer har inte själva tillräcklig kunskap och tillräckliga resurser och behöver därför samspela i nätverk med olika offentliga och privata aktörer. *Länsstyrelsen i Jämtlans län Jordbruksverket, Länsstyrelsen i Kronobergs län och Glesbygdsverket* framför liknande synpunkter.

Svenska Kommunförbundet, Landstingsförbundet och Landstinget Västmanland efterlyser en analys av olika vägar att ge småföretagare möjlighet till rimliga krediter. Även villkoren när det gäller skatter och avgifter bör ses över för att skapa likvärdighet med den tillverkande

industrin. För att stimulera professionellt företagande anser remissinstanserna att ett ”företagarperspektiv” måste in redan i grundutbildningar.

Fiskeriverket pekar på det angelägna i att förbättra möjligheterna för entreprenörskap och utveckling av fisketurismen. För Fiskeriverkets del innebär detta att det egna arbetet inom turistområdet måste vidareutvecklas liksom att samarbetet med myndigheter och organisationer på turismens område måste stärkas.

4.9 Finansieringsfrågor

Flera instanser har valt att i sina yttranden även gå in på olika finansieringsfrågor. Av dessa ser några det som önskvärt att staten tar ett större ansvar för finansieringen, dels vad avser skatter och avgifter, dels för marknadsföring.

4.9.1 Marknadsföring

Några remissinstanser föreslår att en mer långsiktig finansieringsform av såväl nationell som regional marknadsföring, s.k. marknadspeng eller liknande, utreds.⁴⁵

Norrbottnen/Lappland Ekonomisk Förening anser att staten även i framtiden ska svara för finansieringen av turistfrämjandets basverksamhet. När det gäller den operativa marknadsföringen är det, enligt föreningens uppfattning, turistindustrin själv som ska svara för finansieringen. För den mer långsiktiga planeringen ser föreningen det som viktigt att turistfrämjandets organisation/er får anslag för längre tid, minst 3-5 år, vilket i sin tur underlättar möjligheten till långsiktiga samarbeten med turistindustrin.

Länsstyrelsen i Gävleborgs län anför i sitt yttrande att varumärkesbyggnad och genomförande av långsiktiga marknadsstrategier fordrar planering och framförhållning, något som skulle underlättas betydligt genom finansiering med treårsbudgetar. Längre finansieringshorisont skulle också bidra till att fokus delvis flyttas från det kortsiktiga kampanjtänkandet, som idag påverkar det strategiska arbetet negativt.

Södra Smålands Turistråd anser att marknadsföringen av Sverige som turistland även i fortsättningen bör finansieras av så väl staten som näringen. Vidare framhålls det rimliga i att staten tar ett större ekonomiskt ansvar för utvecklingskostnaderna av rese- och turistindustrin eftersom staten tar en stor del av vinsten i form av skatter. *Västerbottens Turism Svenska Turistföreningen, Smålands Turism AB Gotlands Turistförening Föreningen Turism i Sverige, Gotlands Turistförening, Mitt Sverige Turism ekonomisk förening* framhåller också i sina yttranden att staten borde ta ett större ekonomiskt ansvar

Gotlands Turistförening anser att olika former för lokala avgifter bör prövas i områden med extra höga kostnader relaterade till antalet besökare.

---

⁴⁵ *Svensk Turism AB, Svenska Kommunförbundet, Landstingsförbundet Västra Götalandsregionen, Region Skåne Region Dalarna Kommunförbundet Stockholms Län Landstinget Västmanland Svensk Handel, Gotlands Turistförening, Göteborg & Co Malmö Stad/Malmö Turism Mitt Sverige Turism ekonomisk förening, Position Skåne AB Stockholm Visitors Board AB Västsvenska Turistrådet AB och Föreningen Turism i Sverige*

Uppsala Turism AB anser att den nya myndigheten ska finansieras med statliga medel. Anslagsnivån bör ligga i nivå med övriga nordiska länder. Deltagande i olika marknadsföringsaktiviteter bör däremot ske genom medfinansiering från olika aktörer inom rese- och turismindustrin. De turistfrämjande satsningar myndigheten gör utomlands, måste också göras med och delfinansieras av olika medaktörer. Det finns exempel de senaste åren där bilden av Sverige i statliga turismfrämjandets aktiviteter utomlands, i stort sett enbart består av de medverkande finansierarnas produkter.

Kommunförbundet Gävleborg anser att de ekonomiska och personella förutsättningarna bör belysas och klargöras samt att nya former för finansiering av marknadsföring i samverkan med turistnäringen bör konkretiseras.

4.9.2 Konkurrensneutrala villkor

Flera remissinstanser anser att turistnäringen bör ges förutsättningar att verka på samma villkor som den tillverkande industrin i Sverige vad gäller skatter och avgifter samt att näringen likställs med vad som gäller i konkurrentländer.⁴⁶

Några remissinstanser ser det som högst rimligt att staten tar ett relativt större ekonomiskt ansvar för utvecklingskostnader av rese- och turistindustrin, eftersom staten tar vinsten i form av mervärdesskatt.⁴⁷

Småkom anför att det krävs väl genomtänkta samråd och lösningar inom den offentliga sektorn för att turismen som näring skall kunna expandera och spela en ännu viktigare roll i den nationella, men även i den lokala och regionala ekonomin. Glesbygdskommuner och landsbygdskommuner får allt större uppgifter inom turismsektorn samtidigt som man möter svårigheter när det gäller att finansiera de offentliga, lokala åtagandena. Den lokala infrastrukturen måste vara av hög kvalitet för att näringen skall utvecklas. Det är dock ofta svårt att finansiera dessa investeringar och andra kostnader fullt ut med nuvarande regelsystem för skatter och avgifter.

Några remissinstanser anser att det arbete som Sveriges Rese- och Turistråd AB idag genomför bör drivas än hårdare med en starkare finansieringsgrad än tidigare. Den nuvarande finansieringen är för svag för att få ett rejält genomslag i den internationella konkurrensen. De föreslår därför att staten och den svenska rese- och turistindustrin gemensamt fördubblar insatta medel i Sveriges Rese- och Turistråd AB och att överenskommelse träffas med Svensk Turism AB. De gemensamma insatserna ska resultera i bättre affärer för svenska staten, svensk turistnäring och turistrådet.⁴⁸

---

⁴⁶ *Svensk Turism AB, Länsstyrelsen i Jönköpings län, Svenska Kommunförbundet, Landstingsförbundet, Västra Götalandsregionen, Region Skåne, Regionförbundet Uppsala län, Region Dalarna, Landstinget Västmanland, Svensk Handel, Gotlands Turistförening, Göteborg & Co, Malmö Stad/Malmö Turism, Mitt Sverige Turism ekonomisk förening, Position Skåne AB, Småland Turism AB, Stockholm Visitors Board AB, Västsvenska Turistrådet AB och Föreningen Turism i Sverige*

⁴⁷ *Svenska Kommunförbundet, Landstingsförbundet och Landstinget Västmanland*

⁴⁸ *Gotlands Turistförening, Jämtland Härjedalen Turism, Mitt Sverige Turism ekonomisk förening och Föreningen Turism i Sverige*

4.9.3 Resursförvaltning

Rese- och turismindustrin i Sverige anför att dagens samhällsekonomiska situation talar tydligt för att det även på sikt blir svårt att öka statens finansiella engagemang i Sverigefrämjade aktiviteter för turismutveckling, även om detta skulle vara önskvärt. Rese- och turismindustrin i Sverige menar därför att det är viktigt att inrikta sig på att öka värdeutbytet av befintliga resurser för både främjande- och företagsutveckling genom att anlägga en produktivitetsstrategi, främst genom effektiv resurssamordning. Instansen menar, att en sådan inriktning leder till ökad ekonomi i turistnäringen och därmed större möjlighet för näringen att själv svara för produktmarknadsföring och även att engagera sig i Sverigefrämjande aktiviteter i partnerskap med offentliga intressenter. En effektivare resursförvaltning kan också skapa ekonomiskt utrymme för myndigheten att delta i innovativ utveckling efter mönster från Turistdelegationens Innovationsprogram utan större extra medelstildelning.

Enligt *Länsstyrelsen i Västerbottens län*s uppfattning finns starka skäl för fortsatt offentligt stöd och insatser från samhällets sida för att nå en hållbar utveckling i en turistbransch under uppbyggnad, dess karaktär av delvis icke-kommersiell verksamhet och nyttjandet av ”offentliga arenor”.

Utöver ovan finns det remissinstanser som har mer långtgående och utvecklade förslag kring finansiering och på olika sätt påvisar det lönsamma i att investera i svensk turism.